



Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek och är fritt att använda. Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library and is free to use. All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.





SÖNDAGEN DEN 9 MAJ 1920.

ILLÜSTRERAD TIDNING

HÖGSKOLAN

GRUNDLAGD AV FRITHIOF HELLBERG

FÖR KVINNAN OCH HEMMET

HUVUDREDAKTÖR:
ERNST HÖGMAN.

RED.-SEKRETERARE:
EBBA THEORIN.



KRONPRINSESSAN MARGARETA.

Ateljé Jæger, foto.



Mina levnadsminnen.

Av HELENA NYBLOM.

TREDJE KAPITLET.

Märkliga danskar som jag känt.

NU VILL JAG tala litet om de märkvärdiga personer jag lärde känna i Danmark under min flicktid.

Utän tvivel visar en människa det väsentligaste av sin personlighet i sitt verk, och vad t. ex. en målare eller en musiker har frambragt skall, om det överlever honom, tydligt tillkännage för eftervärlden vad slags människa han har varit. Men det kan ju också vara av intresse att veta något om en bekant mans eller kvinnas privata liv, om deras utseende, deras yttranden och deras sätt att vara. Om än deras konstverk finnas kvar, skall minnet av dem själva snart blekna bort och glömmas, om icke en av deras samtida, som har sett dem på nära håll, har skildrat dem. Det är detta jag vill försöka.

*

Det kom ju åtskilliga målare i mina föräldrars hus. Jag kan icke minnas, att det egentligen härskade partistrider konstnärerna emellan på den tiden. Naturligtvis kände sig vissa av dem mera dragna till vissa andra, men egentligt split existerade icke. De besökte varandra i all enkelhet, uppmuntrade eller kritiserade varandra och kunde glädja sig över varandras framgång.

En av dem, som ofta kom hem om aftnarna till té, var Jörgen Sonne. Han var icke gift och fortfor att leva ogift ända till sin död. Han var en liten man, betydligt under medellängd, men bra och starkt byggd, med breda axlar och fasta händer. Hans runda ansikte hade rätt mörk hy och blev lätt rött, i synnerhet när han skrattade, vilket han gjorde på ett egendomligt, invändigt sätt. Man såg då alla hans starka, vita tänder, och hans vänliga blå ögon fingo ett uttryck av innerlig munterhet och skälmskhet. Han talade blott litet och kunde sitta en hel afton utan att säga många ord. Men han lyssnade noga och var alltid närvarande med sin uppmärksamhet. När han kom in, hälsade han alltid med en kort och hövlig liten bugning och satte sig sedan på den plats han intog hela aftonen. För det mesta tillbragte han sina lediga stunder i Puggaards familj, som han var mycket hängiven. Barnen lekte med honom och behandlade honom som en stor, trofast hund, och han lät dem göra med sig alldeles som det föll dem in. En afton, då jag var tillsammans med Sonne, sade Bolette till honom, då det ringde på tamburdörren: "Nu, Sonne, är jungfrun här med sjalen." (Barnen brukade bli hämtade från bjudningar av en jungfru, som hade sjalar med sig mot aftonkylan.) En annan gång, då vi alla sutto på mattan med utsträckta ben, sade Bolette: "Såna små, små ben du har, Sonne!" "Åh, de är' inte alls så små!" svarade han med sin manliga röst.

Puggaard hade av Sonne beställt en tavla som skulle föreställa slutningen vid Stokke-

rup, där Bolette och ett par av hennes vänner skulle sitta och se ut över havet. Då jag var en av de unga flickor, som var med på tavlan, kom jag upp i Sonnes atelier för att sitta modell. Han bodde ute i närheten av Grönningen, där han hade en stor, bra atelier. Ibland var också Bolette med för att hålla mig sällskap, sedan hennes gestalt redan blivit målad på tavlan.

Det var rörande att se, hur ängslig Sonne var att vi möjligen skulle trötta oss. Han formligen svettades av ångest, torkade sig oupphörligt i ansiktet och frågade var tionde minut: "Du är väl inte trött? Vill du inte vila litet?" När det sedan blev frukostdags, hade han det trevligaste frukostbord i ordning åt oss, med så mycket smörgåsar, bullar och kakor att det hade varit tillräckligt till ett helt sällskap.

På målningen hade Sonne målat en ung man, till vilken han använt Christopher Hage som modell. Han satt litet längre ned än de unga damerna och såg drömmande bort mot solnedgången.

"Ser du", sade Bolette och skrattade, "Sonne vill nog låtsas, som om jag är förälskad i Christopher", och det var tydligt att han ville ha litet erotik med i kompositionen. Kärlek var ett av hans älsklingsmotiv, helst olycklig kärlek. Jag vet icke, om det hängde samman med, vad han upplevat i sitt eget liv.

Sonne är ju mest bekant som bataljmålare, och då han var med i kriget 1848 kunde han sitta i en skog, där kulorna haglade omkring honom, och måla, efter vad han själv berättat. Den gången möttes ju fienderna oftare man mot man, och det var icke som nu, att kriget huvudsakligen bestod i att förstöra och krossa på långt avstånd. Hos Sonne fanns en blandning av den mest oförfärade manlighet och en nästan kvinnlig vekhet. Denna sista skulle naturligtvis aldrig röja sig, och när Sonne, som det ofta hände, fick tårar i ögonen, skrattade han samtidigt, mycket käckt och överlägset, som om det alldeles icke angick honom. Kanske är det dock just denna djupa känsla, som har gjort hans krigsbilder så gripande.

Det är icke blott krigsbedrifternas glans och vildhet, som han skildrar, men man märker hans darrande medkänsla för de sårade och döende, för allt det omänskliga, som kriget för med sig. Hans bataljmålningar äro icke blott krigsbilder. De äro tragedier.

I hans andra tavlor märker man hans förkärlek för det melankoliska och smärtsamma. Såsom t. ex. i tavlan, som framställer den stilla natten vid S:t Helenas källa, där de sjuka vänta på helbregdagörelsens underverk, eller i den tavla, som framställer ett bondbröllop, där bruden kommer ut ur kyrkan, och hennes förra käraste, som har varit med i kri-

get, står som invalid och ser på bröllopsstå-

get, och detsamma möter man i många andra av hans målningar. Överallt är det känslan, som är huvudsaken hos Sonne.

Han har själv varit rörd av en eller annan situation eller händelse och önskar att meddela åskådaren samma intryck, och fastän han varken hade en Detailles eller en de Neuilles stora förmåga att teckna och måla briljant och säkert, besatt han däremot en innerlighet och en beslöjad poesi, som verkade gripande, åtminstone på hans landsmän.

Sonnes betydligaste arbete är dock utan tvivel dekorationen av ytterväggarna på Thorvaldsens museum. Här har han målat Thorvaldsens triumftåg, då han kom tillbaka från Italien till Danmark. I en lång fris med figurer i naturlig storlek har han framställt Thorvaldsens landstigning, de olika grupper av människor, som togo emot honom, och roddbåtar fulla av matrosar. Hela dekorationen är målad i några få färger: ockragult, svartbrunt, rödviolett och en ljusare ton till ansikten och händer, vilket gör, att de naturalistiska figurerna dock få en stiliserad prägel och på ett enkelt och nobelt sätt smälta tillsammans med arkitekturen. Det finns många porträtt av då levande personer bland figurerna (bland andra min far och mor, som stå arm i arm). Denna stora dekorationsmålning väckte fransmännens intresse. Då en fransk konstnärskommitté besökte Köpenhamn år 1888, gjorde den ett besök hos Sonne för att uttrycka sin beundran för hans verk, men han låg då på sin sista sjukbädd och kunde icke taga emot dem.

Med detta arbete har Sonne utan tvivel utfört något, som var långt före hans tid, och lärt sina efterkommande sättet, varpå man bäst dekorerar en arkitektonisk byggnad. Genom det diskreta i färgbehandlingen lyser det icke på ett utmanande sätt utan underordnar sig byggnaden. Och dock är det, vid närmare betraktande, ett självständigt arbete, där han har löst den svåra uppgiften att göra moderna dräkter dekorativa. Här finnas varken togor eller sandaler utan ytterrockar och kängor, och dock gör det hela ett ideellt intryck. Det är tänkt och utfört av en liten, mycket anspråkslös man med en sund och klar blick för stor konst.

Då jag hade varit borta från Danmark i flera år, återsåg jag Sonne hos Bissen, som i sitt andra giftermål hade äktat en syster till honom. Det frapperade mig hur absolut oförändrad Sonne såg ut. Samma starka lilla figur, samma fasta, snabba gång och varken rynkor i ansiktet eller grått hår.

"Du är då alldeles lik dig själv", sade jag, då jag räckte honom handen.

Han svarade med sitt lilla inåtvända skratt, så att alla hans vita tänder lyste:

"Ja, vem skulle jag annars likna?"

Radioaktivt — Hårläkemedlen RA—DI—ON — Vetenskapligt

Gränad botas och förhindras. Pris pr burk 3:50.
CHEM. ANST. IBIS, 11 Stora Nygatan, Stockholm.

Riks tel. 170 76
Allm. tel. 146 29

Obs!

Mjällbildning och håravfall upphöra. Nytt hår även på skalliga personer, om hårrötterna ej äro döda. Pris pr flaska 6:—.

Nej, det är sannt. Han liknade blott sig själv och försökte aldrig imitera varken den ena eller den andra storheten. Jag har sett få människor så alldeles utan fordran på beröm och ryktbarhet, så mild och stark och trofast, så genomspråkslös som Jörgen Sonne.

*

Så länge jag kommer ihåg har jag känt Marstrand, men det var dock i synnerhet under de senare åren av min flicktid, då han var gift och bodde på Charlottenborg, som jag kom i närmare beröring med honom och hans hustru.

Hon hette Grethe Weidemann och var den mest lämpliga hustru Marstrand hade kunnat få. Medan Marstrand hade ett tämligen oroligt sinne, som tidsals gjorde honom mycket melankolisk, tidsals strålande glad, representerade fru Marstrand den beständiga jämvikten. Hon var klok och stilla, men hade ovanligt mycket humor, vilket man såg på hennes skålmska ögon och hennes trygga leende. Då hon älskade sin man högt, led hon nog också av hans tunga sinne, när melankolin bemäktigade sig honom, men det inverkade icke synligt på henne. Hon var alltid samma stilla, älskande, flitiga husmor, som sörjde ömt för sina många barn och sitt stora hus, och som med sina roliga och slående anmärkningar lyste upp i de dimmor, som kunde komma smygande.

Och när Marstrand sedan blev glad igen, var ju allt det tryckande glömt, och alla i hemmet glädde sig över husfaderns inspirerande inflytande på omgivningen.

Fru Marstrand var mycket musikalisk och hade en hög, vacker sopran. Under flera vintar gjordes musik i Marstrands hem, med flerstämmig sång, där fru Marstrand utförde sopranpartiet. Hon sjöng också ensam till sitt eget ackompanjemang. En av hennes älsklingssånger var Schuberts: "Auf dem Wasser zu singen", som hon föredrog ovanligt vackert. Under hennes sista sjukdom, då hon låg i en våldsam tyfus, hade hon ännu sjungit högt och klart alldeles strax innan döden, som inträffade i hennes fyrtiofjärde år 1867.

Marstrands förde ett tämligen stort hus. Det bestod icke i att de gjorde stora bjudningar. Jag minns mig aldrig ha varit i större sällskap i deras hem, men deras dörrar stodo öppna för alla, som ville besöka dem. De kände många, och det kom många. Utan att de på något sätt voro överdrivna i mat och dryck, gick det dock flott till i deras hushåll, och man hade känslan av att vara i ett mycket välbärgat hem. Det passade också bäst för Marstrands natur, som var stort anlagd. Jag kan alls icke tänka mig honom fattig eller under tryck av penningbekymmer. Hela hans väsen hade något av renässanskonstnärrens fullhet och kraft, något härskande och rikt, som både imponerade och glädde.

På den tiden, då Marstrand bodde på Charlottenborg, låg den stora ateliern något lägre än de andra rummen, så att man från vardagsrummet gick dit ned utför en liten trappa. Medan Marstrand stod och målade kom det rätt många besök nedför denna trappa, och det störde honom icke. Han tyckte tvärtom om, att flera människor samtalade omkring honom. Utan att själv blanda sig i samtalet, märkte man dock på ett eller annat yttrande av honom, att han lyssnade på vad som sades, åtminstone med ena örat. Han tyckte också mycket om att det musicerades i vardagsrummet för öppna dörrar ned mot ateliern, medan han arbetade.



Christian Winther.

Jag har ofta spelat för honom om förmidagarna, medan han stod och målade. Han sade då ingenting, men när jag upphörde, ropade han blott: "Mera!" En dag spelade jag för honom, och jag minns mycket väl vad det var. Det var Schumanns sonat i G moll, som börjar med den långa fermaten och därpå bryter ut "so schnell wie möglich", till dess första delen slutar med: "noch schneller, noch schneller". Då jag hade slutat stycket, kom Marstrand upp från ateliern.

"Nej, nu måste jag ge dig något", sade han.

"Kan en dam använda den här?" Därmed tog han en nål ur sin halsduk; en guldklo, som omslöt en stor äkta pärla.

"Den skall du ha!" sade han och satte fast den i min klänning.

En annan gång hände det mig hos Marstrands något, som jag ansåg vara en märkvärdig händelse.

Marstrand höll på att måla scener ur Holbergs "Det lyckliga skeppsbrottet". Han ville ha mig som modell till Leonore, och jag infann mig på bestämd tid. Men först skulle mitt hår sättas upp så som damerna buro det på Holbergs tid, över höga valkar, och då jag hade ett mycket stort hår, var det ingen lätt sak. Marstrand rev och slet i det, innan han fick det så, som han önskade det. Så började han måla. Men det var icke vidare roligt att stå modell för Marstrand. Medan Sonne blott tänkte på sin modell och icke visste, hur bekvämt han skulle göra det för en, tänkte Marstrand endast på sitt måleri. Han varken talade eller svarade, och när man var mycket trött och bad om tillåtelse att få vila ett ögonblick, sade han endast: "Inte än. Du kan gott sitta litet längre!" Timmarna gingo, och slutligen var man nära att göra uppror.

Men en dag, då jag hade suttit länge, inträffade det alltså något oväntat. Dörren till vardagsrummet gick upp, och man anmälde: "Christian Winther". Strax därpå kom han själv ned till oss.

Jag tror icke, att man nu för tiden kan göra sig ett begrepp om, vad Christian Winther var för sin tids ungdom. Ingen nu levande diktare kan på avlägsnaste sätt jämföras med honom i den svärmiska beundran och sympati vi alla hyste för honom. Han var liksom ett med kärleken, med naturen; isynnerhet med Själlands natur. När man endast hörde de först raderna av en av hans dikter:

Dybt inde i den dunkle,
den sommergrønne Skov,
hvor Hjorten strejfer Græsset
med sin vingelette Hov...

var man med detsamma ute i naturen och kände doften från skogen; svalkan, ensamheten där inne.

Jag hade aldrig sett honom, sedan jag var en mycket liten flicka, då jag flyktigt hade mött honom hos professor Langes. Jag föreställde mig honom som ett slags Amor, inbegreppet av allt ungt, friskt och förtrollande. Jag spejade med bultande hjärta mot trappan, varifrån han kom ned, och jag bekänner att hans yttre motsvarade icke mina förväntningar. Han var rätt tjock, hade ett stort, fett ansikte och nedhängande mustascher och en blond peruk. Hans syn var redan på den tiden tämligen svag, varför han höll sina ögon sänkta och hade en matt blick. Fastän han var mycket fint och omsorgsfullt klädd, var det något dammigt över hela hans utseende, som antagligen kom av hans bleka hy. Han gick långsamt och försiktigt likt en, som trevar sig fram. Men han var ju Christian Winther! Detta var tillräckligt, och det var med stor vördnad jag hälsade på honom. Då Marstrand hade hälsat på honom utbrast han:

"Nu, Christian Winther, måste ni vara Jeronimus och låta den här unga damen ta' er under armen." Han närmade sig mycket riderligt och bjöd mig armen, och så stod jag verkligen med Christian Winther under armen och kände mig mycket stolt och lycklig.

(Forts.)

MARGARETA.

*Det kom en prinsessa från England
och sagornas hav till Gauthiods
strand.*

*En majbrud blommande skär och
späd
fick vård om Sveriges konungaträd.*

*Det växte i dagfrisk rikedom
och höljde sin krona i yppig blom.*

*Och kärleken andades djup och öm
i hennes väsen av tro och dröm.*

*Ty om ej maktens purpur hon bar,
en drottning i hjärtats rike hon var.*

*Och där hennes blåa öga sken,
blev bruset stilla och luften ren.*

*På nytt sprang Nordanlunden i vår,
och vivorna sökte sin älvas spår.*

*Då ljud en viskning i skog och
däld:
vår älva är död, hennes spira är
fälld.*

*Och Sveriges maj i skymningens
skrud*

begråter sin vita blomsterbrud.
OLOP RABENIUS.

CAP KAKAO

är genom sin fylliga, goda smak och renhet
den bästa och billigaste

FRANSKA CHOKLAD- & KONFEKTFABRIKEN, A.-B. - GÖTEBORG

Tidnings

Allmogekonst i Blekinge.



Fröken Julie Wener.



Interiör från Blekinge läns hemslöjdsutställning.

"BLEKINGE ALLMOGEKONST ÄR DEN adligt förnäme, förfinade bland alla syskonen. Trots grannskapet ingen likhet med Skåne, den självbelätne och något grötmundige brodern. Lätt, spänstig, lekande men ändå ädelt måttfull är denna konst, som bär stämningen av sitt hemland — ett idylliskt, men dock ganska kargt med något av en slottsdomäns frimodiga skiftningsrikedom — fiskevatten, jaktmarker och bördiga åkrar i glad och inbjudande växling. Här tröttnas aldrig sinnet, blir sprudlande lätt och ljust och får den vingade flykt, som linjer och färger förtälja oss."

Carl Malmsten ställer så i sin bok "Om svensk karaktär inom konstskulturen" (Bonnier, 1916) den blekingska allmogekonstens karaktäristicum. Omödet är kanske, såsom vi längre ned skola se, icke alldeles omfattande, men det kan såsom nära nog allmängiltigt gott tjäna som upptakt till denna lilla uppsats om 'Blekinge läns Hemslöjd', den pietetsfulla institution, som handhaver värden av Blekinges rika allmogekonst.

Blekinges allmogekonst är väl, såsom citatet ovan säger, adligt förnäme och förfinad, men jag vill säga, den är ändå icke adelsman enbart. Den inrymmer alltför mycket för att kunna fångas i detta enda ord. Den är en avspeglning av Blekinge-naturen, men Blekinge är icke, såsom den anförda författaren menar, att likna vid en slottsdomän. Ty då fattar man icke hela landskapet, som bjuder så rika växlingar i terrängen, från bördiga bygder, som kunna tävla med Skånes rikaste, till karga skogsbygder, som erbjuda starkt släktticke med Smålands magra bygder.

Icke alltid är den blekingska allmogekonsten glad.

Ganska ofta spårar man i dess alster ett dystert vemod, "en sorg i rosenrött" likväl, ty den svårmodige konstnären lyfter alltid sin blick mot himmelen, vars mäktiga utstrålning liksom bär honom över det mörka och fyller hans stridiga ande med skaparkraft och skaparglädje. Gråskymningen lämnar dock icke helt hans sinne utan uppammar hos konstnären en bisarr melankoli. Särskilt tycker jag mig finna denna egendomliga skaparkänsla gestaltad i en del flamskvävnader, vilka längre ned närmare skola beröras.

Under Hushållningssällskapets hägn började Blekinge läns hemslöjd ganska blygsamt och såsom en underavdelning till det stora sällskapet 1886. Begreppet hemslöjd var vid den tiden vagt och fladdrande. I allmänhet förstod man med hemslöjd sådana relativt okonstnärliga alster, som salubjöd under Karlskronas speciella midsommarfest, den s. k. lövmarknaden. Alsterna hade framgått ur allmogens egna primitiva konstbegrepp, nedärva sedan långa tider tillbaka. Man kunde lätt inse, att en förstående och vårdande hand av detta material skulle kunna åstadkomma något utomordentligt, ty, vad man än tyckte sig

sakna i dessa slöjdmönster, planlöshet kunde man ej beskylla dem för.

Den som skulle gå i spetsen härvidlag, blev fröken Hilda Landgren.

"Ett framträdande karaktärsdrag hos henne var den brinnande kärleken till hennes fagra Blekingebygd och det folkliv, som där levedes i helg och söcken. Med innerlig pietet omfattade hon dess seder och bruk, dess alster av hemslöjd och konstfärdighet. Hur ömt och varmt klappade icke hennes hjärta för de bortglömda och små i dessa bygder! Och ej mången kunde såsom hon tala vackert och fint om den enkla torpstugan i skogen eller den torftiga fiskarkojan ute i Blekingeskären. Hon förstod att för sin och andras inre syn locka fram poesifylld kärleks helgdagsskimmer över vad hon själv såg och lät andra se. Om allt detta vittnar det arbete, som hon utfört till den blekingska hemslöjdens fromma, och om vars betydelse jag icke är rätt mannen att sakförståndigt döma. Men så mycket veta vi alla, att hon varit av framstående och banbrytande betydelse på detta område."

Må det tillåtas en, som icke själv hade lyckan komma i beröring med fröken Hilda Landgren, att med dessa ord ur det tal, som kyrkoherde Thorsten Pihl höll vid hennes bår, i korthet uttrycka hennes stora betydelse och de ädla motiv, som under hela hennes levnad ledde hennes kärleksfulla arbete.

Under fröken Landgrens ledning växte snart affären. En stab av medarbetare intresserades ute i Blekingebygderna och snart hade Hushållningssällskapets slöjdmagasin en mängd förbindelser med allmogen, vilka alla styrdes av fröken L. Hon un-



Fröken Hilda Landgren.



Interiörer från Blekinge läns hemslöjdsutställning.



Pröva

Tuppens Zephyr

och Ni köper ingen annan.

Bomullstyger = Möbeltyger = Gardiner

Prover på begäran. . . .
Precisera vad som önskas.

* Konstfliten, Göteborg.

På väg mot brudstolen.



Stig H:son Ericson.



Barbro Almström.



Rikard Åkerman.



Tyra Sellén.

FÖRLOVNING HAR EKLATERATS MEL- lan fänriken vid Kungl. flottan *Stig H:son Ericson* och fröken *Barbro Almström*. Fänrik Ericson är son till kommandör Hans Ericson i Stockholm och hans maka *Elin Gadelius* och fröken *Almström* är dotter till disponenten *Harald Almström* på Rörstrand och hans maka, född *Norinder*.

Fänrik *Ericsons* farmor, som i sig själv heter *Augusta Lundeberg*, är syster till framlidne statsministern *Christian Lundeberg* och en son till denne senare, brukspatron *Kristian Lundeberg* i Stockholm, är också gift med sin kusin, *Mathilda Ericson*, en syster till kommandören. Statsminister *Lundeberg* och hans syster — fänrik *Ericsons* farmor — voro. sysslingar med framlidne rektor *A. V. Norinder* i Stockholm, far till fru *Almström* på Rörstrand, som alltså är fyrmänning — "brylling" — med kommandör *Ericson*, vadan de bägge nyförlovade sines emellan bli femmänningar eller "pysslingar". Och vidare kan nämnas, att fänrik *Ericsons* mor, född *Gadelius*, är syster till professor *Bror*

Gadelius, vars maka i sin ordning, *Esther Sidner*, är kusin med fru *Almström* och syster till framlidne amiralen och sjöministern *L. Sidner*. Som bekant var kommandör *Ericson* själv sjöminister i den *Swartzska* ministären 1917 och dessa fänrik *Ericsons* egna politiska släkterelationer kunna för hans fästems vidkommande utökas med ännu ett par allmänt kända namn. Så är förutvarande statsministern och utrikesministern *Arvid Lindman* gift med en faster till fröken *Almström* och slutligen intog, som bekant, hennes farfar, disponenten och bankofullmäktigen *Robert Almström* i många år en framskjuten plats inom vårt politiska liv.

Av ännu ett nyförlovat par meddelar *Idun* i dag porträtt, nämligen fänriken vid *Svea artilleriregemente* *Rikard Åkerman* och fröken *Tyra Sellén*, dotter till överstelöjtnanten och föreståndaren för *Gymnastiska centralinstitutet*, professor *Nils Sellén* och hans maka, född *Frisk*.

Fänrik *Åkerman* är son till borgarrådet i Stock-

holm, generalmajor *Joachim Åkerman* och hans maka, *Martina Björnstjerna* och som ett egendomligt sammanträffande kan erinras om, att generalmajor *Åkerman* var krigsminister i samma ministär — den *Swartzska* — där kommandör *Ericson* var sjöminister och amiral *Lindman* utrikesexcellens. Och på sitt moderne — *Björnstjerna* — får fänrik *Åkerman* synnerligen vidsträckt relationer upp till gånghäns tiders politiska förgrundspersoner. Så var hans morfar, generalmajor *Roger Björnstjerna*, yngre bror till den bekante utrikesexcellensen *Oskar Björnstjerna* och deras far i sin ordning, generallöjtnanten greve *Magnus Björnstjerna* förde som "En av Rikets Herrar" excellens titeln och även om han aldrig tillhörde rådkammaren var han till gengäld i många år svensk-norsk minister i London. Dennes maka åter var dotter till fältmarskalken greve *Kurt Bogislaus von Stedingk*, även han som "En av Rikets Herrar" excellens och i många år svensk ambassadör vid ryska hovet.

KARL LÖFSTRÖM.

derbläste entusiasmens glöd, där den var i fara att falna, och underhöll städe med det mest brinnande intresse, där en spirande låga kunde förmärkas.

Det första, fröken *Landgren* hade att göra, var att bearbeta allmänna opinionen, vilket ingalunda var en lätt sak. Man trodde till en början, att hemslöjdsivrarna ville in i våra hem flytta gamla allmogemöbler och allmogevävnader och sålunda eftergöra det gamla i största mån. Huru falsk en sådan uppfattning är, torde man lätt förstå nu. Vi veta, nog, att hemslöjdsrörelsen vill lägga den gamla allmogekonsten till grund för en utveckling i modernare riktning, alltunder mesta möjliga framhållande av de speciella ortskaraktärerna.

Det tog många år, innan denna tanke fått fast rot i allmänna medvetandet. Opinionsen visade sig mer än väntat hårdarbetad. Hon hängav sig med kraft och id åt sin uppgift och fick även glädjen att se genombrottet vid utställningen i Stockholm 1897. Den lilla utställningen av hemslöjd från *Blekinge* tilldrog sig då berättigt uppsende. Det var en fullständig seger för *Blekingeslöjden* och därmed även för hela hemslöjdsrörelsen.

De stora häradsutställningarna i *Blekinge* voro även fröken *Hilda Landgrens* verk. De höllos "till ära för bortgångna fäder led efter led, dessa som tyst och stilla i hemmen på landsbygden arbetat idogt och konstnärligt, men vars arbete först i våra dagar tillfullo uppskattats (ur föredrag av fr. *Lilli Zickermann* vid *Listers härads hemslöjdsutställning* i *Sölvesborg* den 28 juni 1913)."

Vid dessa häradsutställningar, varav den i *Listers härad* 1913 var den sista och mest betydelsefulla, visades tydligt de stora skillnaderna i hemslöjden i de olika *blekingska häraderna*. Utmärkande för *Östra härad* äro än i dag *flamskvävnaderna*, en sorts grövre gobelinteknik. I *Medels härad* finner man *snärjtücken*, i *Bräkne härad* *sydda hängkläden* samt *förningsdukar*, försedda med spets samt broderade hörn i överensstämmelse med spetsen. *Hemslöjden* i *Listers härad* har, ganska naturligt förresten, icke samma skarpt begränsade karaktär som i de övriga häraderna. Grannskapet till *Skåne* framträder ganska pregnant. *Hälsömmarna* och broderierna på förningsdukar och handkläden visa ett tydligt släktskap med den *skånska hemslöjden*. Skall något

framhållas såsom speciellt för *Listers härad*, kan man beteckna *rödlakanet*.

Medan vi äro inne på detta område, kunna vi lämpligen nämna några hemslöjdsalster, som äro särskilt utmärkande för *Blekinge*. Ovan ha redan omtalats *sydda hängkläden*, *Bräkne härad*. *Vävda hängkläden* förekomma litet överallt, men *sydda* eller broderade äro sällsynta. *Blekingsspetsarna* visste man inte om, förrän fröken *Landgren* ställde ut dem på sina häradsutställningar. Vidare må nämnas *korgarne*, vilka utmärka sig för enkel form och styrka.

Det blev icke fröken *Landgren* förunnat att öfvervara den sista häradsutställningen i *Sölvesborg* 1913. Hon var kort före sin död den 24 april 1913 fullt sysselsatt med förberedelserna till *Listers-utställningen* och planerade för utställningen senast tre dagar innan hon slöt sina ögon för alltid. Hon hade då i 27 år verkat för hemslöjden. Stilla och försynt skötte hon sin post. Yttre utmärkelser, som kommo henne till del, voro *Hushållningssällskapets guldmedalj* och år 1914 *Patriotiska sällskapets guldmedalj*. Hennes minne hugfäste fr. *Elisabeth Thorman* med bl. a. följande ord i *Stockholms Dagblad* kort efter hennes död: "Blekingeslöjden, vårt lands mest förfina och tjusande, för ett årtionde sedan ännu glömd och okänd, har samlats, uppvisats, återupptagits och studerats. Endast genom hennes personliga ingripande vid varje den minsta detalj kunde de så betydelsefulla stora *blekingska häradsutställningarna* till omfattning och anordnande bliva, vad de blevo."

Ären närmast efter fröken *Landgrens* död voro brydsamma. Den högt värderade föreståndarinnan rycktes hastigt bort utan att hinna ordna något för hemslöjden. Fröken *Landgren* var aldrig lagd för bokhålleri; hon höll alla siffror och namn i huvudet.

Med fröken *Julie Wener* från *Stockholm* fick *Hemslöjden* år 1915 en värdig efterträdarska. Hon arbetar med stor kraft och stort intresse för sin uppgift. *Blekinge läns Hemslöjd* tillhör nu *Svensk Hemslöjd* och har i skydd av denna mera omfattande organisation förkovrats. Lokalerna, som äro inrymda i *Stadshotellets* byggnad i *Karlskrona*, äro ljusa och luftiga. Där är ständig utställning av allehanda slöjdvävar, ordnade vackert och med kär-

leksfull omsorg. Några av illustrationerna till denna artikel äro tagna under julutställningen.

I hela länet arbeta flitiga händer och verktyg för *Hemslöjden* i *Karlskrona*. *Svensk Hemslöjd* har i *Fridlevstad* låtit anlägga en snickareskola vid namn *Perstorp*, där under herr *Manfred Abramssons* ledning ett tiotal elever äro sysselsatta. *Snickarskolan* är just nu under tillbyggnad. När eleverna från skolan äro fullärdade, skingras de till sina hem, där de under lediga stunder arbeta för länets *Hemslöjd*. *Hemslöjdsarbetet* utgör en ingalunda föraktlig biinkomstkälla, särskilt för många småbrukare. Det ståtliga möblemanget, fig. 2, har förfärdigats vid snickarskolan i *Fridlevstad*.

Ett stort antal väverskor arbeta även för *Hemslöjden*. Många av dessa ha nått ett stort mått av konstnärlighet. Så må till exempel väverskan *Amalia Andersson* i *Brunsmo* i *Angerums* skogar nämnas. Ett förnämligare verk av henne är den stora mattan i *Engelbrektskyrkan* i *Stockholm*, vilken vävts efter ritning av professor *Wahlman*.

Hemslöjden röner stort intresse för sin verksamhet av personer från hela landet. Av staden *Karlskronas* invånare har man dock i allmänhet intet tack. En ganska inrotad missstrohet råder mot *Hemslöjden*, vilket till stor del beror på bristande upplysning i förevarande fall. Man säger, att hemslöjdsarbetena äro dyrare än fabriksvarorna, och det är helt naturligt. Men medan fabriksvarorna äro föga hållbara, rent av gjorda för att tämligen snart gå sönder, så att omsättningen blir bra, tillverka hemslöjderna sina varor i avsikt att göra dem starka och vackra. Detta sista är en sak, som ännu är dold för de flesta eller som de flesta människor icke tänka på. Ser man inte det oerhört konstlösa i den mängd av kram, som fyller fabriksbodarna? Det förefaller så.

Men med mera upplysning tror jag, att det inte skall dröja länge, innan allt *Sveriges* folk förstår, huru mycket större värde det ligger i hemkulturen. Det gäller icke endast i detta fall utan i alla, att hemmet är den bästa vistelseorten, och att vad som göres i hemmet, är mångfalt överlägset allt annat.

När detta står klart för det svenska folket, då skola många missförhållanden, som nu råda, omedelbart falla bort. RAGNAR EKMAN.

ZYRISKA SIDENTYGER

Taffetas Chiffon, Crêpe de chine
Råsiden, naturfärgat och färgat
Foulard-Siden, tryckt och otryckt
Satin élégant, Satin Charmeuse
Prov omgående.

G. Henneberg
Seidenhaus, ZÜRICH

Ibsen och kvinnoemancipationen. Av Georg Edlund.

Som ett apropå till framförandet av Henrik Ibsens historiska skådespel "Fru Inger till Östråt" på Dramatiska teatern.

(Forts. o. slut.)

I VÅRA DAGAR, DÅ DET ÄR SÅ modernt att kalla Ibsen föräldrad, anses väl "Et dukkehjem" mer urmodig än någon av hans övriga pjäser. Naturligtvis kan ett realistiskt problemdrama inte undgå att präglas av den begränsade tidsmiljö, varur det vuxit fram. Men ser man längre än till utanverken, står det enligt min mening fast, att "Et dukkehjem" har ett allmänmänskligt livsinnehåll under tendenshöljet och är uppbyggt med en så underbart fast arkitektur, att det i sitt slag är och förblir lika klassiskt som ett drama av Sofokles eller Racine.*

I lika hög grad synes mig detta gälla om Ibsens nästa verk, "Gengangere". Det är betecknande för hans diktarlynes omutliga logik, att han omedelbart efter äktenskapsproblemet griper sig an med sedlighetsproblemet. Huru olösligt förenade med varandra dessa frågor äro, det framhöll ju även Bjørnson oupphörligt, men alltid, när han gjorde detta, tog agitatorn och dogmatikern överhand över diktaren. Hos Ibsen däremot blev detta aldrig fallet. Figurerna i "Gengangere" äro först och sist människor, och just därför gripa de och väcka samvetena i långt högre grad än Bjørnsons föredragshållande herrar och handskeslungande Svavor.

"Handskeproblemet" föreligger f. ö. redan i "Gengangere", alltså två år tidigare än Bjørnsons pjäs, som utkom 1883:

Pastor Manders:

"Ja, tenke sig bare, — for lumpne tre hundrede specier at gå hen og la sig egtevie til en falden kvinde!"

Fru Alving:

"Hvad siger De da om mig, som gik hen og lod mig egtevie til en falden mand?"

Pastor Manders:

"Men Gud bevare os vel; — hvad er det, De siger? En falden mand!"

Fru Alving:

"Tror De kanske Alving var renere, da jeg gik med ham til alteret, end Johanne var, da Engstrand lod sig vie til hende?"

Pastor Manders:

"Ja men det er dog så himmelvidt forskellige ting —"

Fru Alving är den nödvändiga komplementfiguren till Nora. Hon visar oss det avskräckande exemplet på en kvinna, som satte de förmenta plikterna mot en ovärdig make högre än plikterna mot sig själv och därigenom bragte olycka och förbannelse icke blott över sig själv men över kommande generationer. Aldrig var väl Ibsen mer moralist än i detta på sin tid som omoraliskt stämplade drama.

"Der går en Nemesis igennem livet; den rammer sikkert, skønt den rammer sent, — at rømme væk fra den, er ingen givet."

Så hade han redan låtit Falk utbrista i ungdomligt övermod. Nu har nemesistanken fått en vida mer skrämmande realitet för honom, sedan han kommit in på ärftlighetsproblemet, som redan tidigare skymtat i hans diktning (t. ex. i "Brand"), men först i "Gengangere" blir det bärande motivet. När fru Alving en gång börjat repa upp den officiella moralens maskinsömmar, öppnar sig den ena avgrunden efter den andra för henne, avgrunder, dem man dittills sökt dölja för kvinnorna

* Kehler (i "Edda" 1915—16) anser, att Ibsens "dramatiska Karakterer — — — vil kun leve saa længe Menneskerne søger Næring i de Tanker, som er deres Begrundelse. — — — De har dog ikke den evige Himmel over sig; thi Ideerne veksler, men det menneskelige kender kun een Sandhed." Mot detta måste man invända, att just de idéer, som präglade Ibsens dramatik, äro eviga och upphöra väl aldrig att sysselsätta människors sinnen.

genom fraser om det fördärvliga för "den sanna kvinnligheten" att blicka in i den manliga moralens labyrinter.

"Disse nutidens kvinder, misshandlede som døttre, som søstre, som hustruer, ikke opdragne efter deres begavelse, holdt borte fra deres kald, frataget deres arv, forbittede i sindet, — disse er det, som av-giver mødrene for den unge generation. Hvad blir følgen?"

Denna aforism innehåller in nuce såväl "Et dukkehjem" som "Gengangere".

Man kan i detta sammanhang påpeka, att frågan om kvinnans självständighet inom äktenskapet behandlats långt tidigare, men rent objektivt, av Lie i "Lodsen og hans hustru" (1874).

Sedan symbolismen börjat beslöja Ibsens realistiska teknik, blir det svårare att utläsa några klart formulerade åsikter i kvinnofrågan ur hans dramatik. Men problemet finnes där alltså, ehuru numer inte längre som ett problem under debatt utan i stället begränsat till en serie gåtfulla kvinnogestalter, som äro likgiltiga för yttre emancipationskrav, men till varje pris vilja tillkämpa sig rätten att forma sitt eget erotiska öde, att "få magt över et menneskeskæbne". Rebekka, Hedda, Hilde, Irene, alla ha de en "robust samvittighed". Men Rebekka West förlorar sin under Rosmers inflytande. Den man, vilkens kärlek hon tillkämpat sig under tvekamp med hans hustru, har just motsatsen till ett "robust samvete" och de anklagande minnena från Beate driva dem bägge tillsammans i döden.

I "Fruen fra havet" ha vi åter ett äktenskapsproblem, som väl kunnat lämpa sig för behandling i hans tidigare, realistiska teknik, men Ibsen valde att anlita symbolismens suggestiva hjälpmedel, då han skildrade Ellidas kamp mot de med hypnotisk makt lockande ungdomsminnena i den främmande mannens mystiska gestalt. Och så länge hennes make med maktmedel vill binda henne kvar, lyckas hon inte bekämpa dem, men i och med det, att han låter henne välja i "frihed og under ansvar", är förtrollningen bruten. I denna formel* har Ibsen givit lösenorden för all äkta och sund individualism och därmed också nått fram till kärnpunkten i kvinnörelsen.

"Hedda Gabler" har i allmänhet blott betraktats som det sterila skadedjuret, en praktfull lyxblomma, uppvuxen i fin-de-siècle-stämningarnas atmosfär. Finnes då intet, som kan förklara och i någon mån försona hennes demoniska natur? Måhända. Hennes livslinje har en gång träffat Ejler Løvborgs. När Hedda, nyckfull, hysterisk och framför allt feg inför verklighetens krav, svek honom, blev det ödesdigert för dem bägge. Han förföll till bohem, och hos henne kvarlämnade minnet en pinande känsla av förspillda lyckomöjligheter. Från den stunden greps Hedda Gabler av horror vacui och började en hjärtlös lek med den beskedlige Tesman, den hängivna Solveigstypen fru Elvsted och de övriga marionetterna omkring henne.

"Byggmester Solnes" intar en plats för sig i Ibsens produktion genom den soliga poesi och irrationella stämning, som fyller dramat. Hilde Wangel är Ibsens originellaste kvinnogestalt såtillvida, som hon i sig förenar de två kontrasterande typer, som kännetecknat hans tidigare skeden. Till hälften är hon en ungdomligt övermodig liten backfisch, men det bor även en rovfågelsnatur inom henne. "Hvorfor skulde jeg ikke gå på rov, jeg også? Ta det bytte, jeg har lyst til?" Hon önskar

* "En liberal Floskel" har Kehler behagat kalla den!

skar sig "en rigtig frodig, struttende sund samvittighed. Så en turde det, en helst vilde." Liksom Rebekka West kämpar hon om en man med en annan, levande död, kvinna, men det sker halft omedvetet, instinktivt, och liksom Hedda Gabler vill hon ha "magt over et menneskeskæbne", men hon använder den på ett annat sätt. Hon lyckas smälta det ishölje, som egoismen och avunden lagt kring den åldrande byggmästarns hjärta, och hon återger honom tron på sig själv. Liksom Nora väntade på "det vidunderligste", vill Hilde uppleva något "forførdelig spændende", och det får hon. Hennes byggmästare når toppen av tornet, — innan han faller.

Rita i "Lille Eyolf" är åter en lidelsefull, jordbunden kvinnoemancipation, som till den grad går upp i sin kärlek till mannen, att hon blir svart-sjuk till och med på barnet. Liksom Rebekka West förädlas hon under inflytandet av en själsaristokratisk man, i kraft av "forvandlingens lov".

I "John Gabriel Borkman" är det ur kvinno-psykologisk synpunkt intressantaste motivet det redan antydda: Borkman har gentemot Ella Rentheim "begået den store dødssynd". I sin uppgörelsen med honom i andra akten säger hon:

"Du har dræbt kærlighedslivet i mig. — — — Du sveg den kvinde du elsked! Det dyreste, du vidste i verden, det var du rede til at afhænde for vindings skyld. Det er dobbelmordet, som du har gjort dig skyldig i! Mordet på din egen sjæl og på min!"

Men Ellas själ har trots detta inte bottenfrusit, hon samlar all sin hängivenhet och kärlek kring Erhart, sonen till Borkman och hennes syster Gunhild, som med bitterhet ser sig utträngd ur sonens hjärta. Men systrarna få bägge ge vika. När den förföriska och suspekta fru Wilton lockar, förmår ingen av dem behålla Erhart. Denna fru Wilton är, ehuru blott skisserad, en rätt ovanlig typ i Ibsens kvinnogalleri. Det står kring henne en frän doft av simpel sensualism, en natur, vilkens karaktäristik är given i följande mästerliga replikskifte:

Fru Borkman (med et ondt smil):

"Fru Wilton, — tror De, at De gør rigtigt klogt i at ta denne unge pigen (Frida Foldal) med?"

Fru Wilton (gengælder smilet, halvt ironisk, halvt alvorlig):

"Mændene er så ubestændige, fru Borkman. Og kvinderne ligervis. Når Erhart er færdig med mig, — og jeg med ham, så er det godt for os begge, at han, stakker, har nogen at falde tilbage på."

Fru Borkman:

"Men De selv da?"

Fru Wilton:

"Å, jeg arrangerer mig nok, kan De vide."

Brandes har hos Ibsen velat se en benägenhet att alltid ställa "Sanselivet i den styggeste Belysning" och förklarar detta som ett puritanskt drag i hans natur.

Så äro vi då framme vid den underbara epilogen till Ibsens diktarliv, "Når vi døde vågner", där väl problemet liv — konst är det dominerande, men där vi även ha en ny variation av motivet Ella Rentheim-Borkman. En av kvinnoemancipationens följder blev, att kvinnans erotiska medvetande förfinades och fördjupades, hennes självkänsla stärktes. Hon krävde, att mannens kärlek skulle gälla hennes personlighet. Professor Rubek, skulptören, har "dræbt kærlighedslivet" hos Irene därigenom, att han betraktade henne blott som ett motiv, vilket han behöll, så länge hans konstnärsskap krävde det, men sedan lät glida sig ur händerna, när konstverket stod färdigt. Vad som för honom var "en episode", var för henne livet. Nu har hon kommit åter för att kräva hämnd på den man, som "stilled det

Förfäderna. Av Waldemar Svahn.

LUDVIG OCH JAN HA SUTTIT PÅ samma bänk i kindergården. De ha följts åt till "jäntskolan" och samtidigt gått över fröskeln till den "riktiga" skolan, vilken hägrat för dem skrämmande och lockande som Livet — livet, där man får reda på hittills oanade

döde lerbilled över livets, — över kärlighedens lykke". Och medan vildmarksmänniskan, björnjägar Ulfheim, försvinner nere i dalen, lik en faun bärande den livshungliga fru Maja Rubek i sina armar, begraver snöskredet de båda döda, som vaknat och nu, när det var för sent, ville "leve livet en eneste gang tilbunds".

*

Mera påtagliga uttryck för kvinnosaken i den norska litteraturen finner man framför allt hos Camilla Collett, som levde länge nog för att hinna vara Norges både Fredrika Bremer och Esselde. Redan 1874 hade hon börjat sin artikelserie "Fra de Stummes Leir", samma år f. ö. som Asta Hansteen och hennes svenska skyddsling uppträdde. Camilla Colletts ingripande i kvinnorörelsen koncentrerade sig på två punkter: dels riktade hon sig mot dubbelmoralen, dels hävdade hon principen "lika lön för lika arbete". Men den doktrinära feminismen rönt också mothugg inom litteraturen. Kielland lyckade med den i "Bettys formynder", och senare har kvinnosaken fått sin beskärda del i Hamsuns och Kincks kulturkritik.

*

Det förut citerade tal, som Ibsen höll i "Norsk Kvindesagsforening" 1898, bäres framför allt av en stolt tro på kvinnans uppgift som moder och uppfostrarinna.

"For mig har det altid stået som en opgave at løfte landet og give folket et højere stade. Under dette gør sig to faktorer gældende: det står til mødrene ved anstrengt og langsomt arbejde at vække en bevidst følelse af kultur og disciplin. Dette må skabes i menneskene, før man kan hæve folket videre. Det er kvinderne, som skal løse menneskespørgsmålet. Som mødre skal de det. Og kun da kan de det. Heri ligger en stor opgave for kvinderne."

Ibsen har alltså med genial instinkt anat, att kärnpunkten i kvinnoemancipationen icke ligger i kvinnornas fria konkurrens på arbetsmarknaden, utan består i deras frigörelse inom äktenskapet, den kvinnliga kärlekens rätt att välja i frihet och under ansvar. Fattad i den bemärkelsen blir kvinnoemancipationen en av de oundgängliga grundvalarna för "det tredje riket".

hemligheter och där smörj uttalas och ges på ett alldeles särskilt sätt.

Ludvig bor i ett fint hus på Östermalm — ett sådant fint hus, där man bara ser matt gnistrande gråa väggar och stora fönster med tjocka draperier på framsidan, medan rococoputti och tritoner kräma sig i gips och sandsten på baksidan — en mycket fin baksida med ängsligt släta gräsmattor och ett blänkande garage. Ludvig är starkt byggd, har utstående öron, borststrävigt hår som endast motvilligt lånar sig åt benans elegans, men dessutom blåa, säkra ögon och en välteknad, bestämd mun. Hans pappa har klättrat upp i livet på skruvmejslar och hästkosöm — en välfunnen affärgren, som det stora kriget ytterligare understött. Hans mor är ansträngt stram, men påstås ha stått i modehandel, där hon förvärvat "fina manér".

Jan är spenslig och nervös. Hans fina ransikte skälver vid minsta lynneshbrytning, likt nosen på en dyrbar hund. Jans pappa stammar från en gammal adelssläkt, som under frihetstiden solade sig i nådens solsken men numera lever ganska fjärran från äreställ- len och obekymrat vegeterande. Baronerna är registrator i ett förvaltande verk och friherrinnan säljer thé pr telefon till släkten och släktens släkt. Men man är mycket aristokratisk och den lilla mörka våningen på Mästersamuelsgatan är fullproppad av anor och anornas minnen.

Ludvig och Jan äro i regel synnerligen goda vänner. Ludvigs kroppstyrka, rikedom kring honom och hans trofasta, frikostiga sinne har bundit vid honom den lille kritiske, lynneshkälvande kamraten. Men ibland råka demokraten och aristokraten i konflikter som göra Ludvigs ögon svarta och jaga upp rodnaden på Jans kinder.

I dag har detta inträffat.

Ludvig sitter på trappan bakom det fina huset på Östermalm, under det att Jan står stödd mot ledstången.

— Det är malligt av dig att säga att somliga har förfäder och andra inte har några. Tror du inte jag har förfäder lika väl som du?

— Inte vad vi menar med förfäder... Förresten vet du inte vad din farfar hette — det har du ju själv sagt en gång.

Ludvig ser upp under lugg på Jan.

— Farfar var en bussig gubbe — fast han inte hette detsamma som farsan. Han tog sig vårt namn.

— Där ser du — envisas Jan — du har inga förfäder. Bara en farfar.

— Nu är du kymig, Janne. Farfar hade väl en far, annars hade han väl inte varit till och hans far likadant. Det är väl det som kallas förfäder, och inte att förfäderna och förfädernas förfäder var adel, som inte betyder något *alls* i vår tid. Kommer bolsjeviker hit, får din mamma sopa gatan för det fick prinsessan Maria i Petersburg.

Jans rodnad stiger och han byter nervöst om fot.

— Du begriper väl — säger han med lätt snörflande röst — att om man inte vet vad ens förfäder hette, vad dom var eller var dom bodde, så har man inga förfäder. Om din farfar hette Andersson och din farfars far Pettersson, så blir det ingen *ätt*, inte ens en *släkt*. Förresten heter jag Jan och inte Janne!

— Det där säger du bara för att jag inte ville köpa ditt lexikon och för att du står i kalendern — lilla högfärdsgrabb.

— Mina förfäder står inte i kalendern — dom står i ättartalen.

— Jag struntar i dina ättartal. Förresten ska jag säga dig, Janne, att när jag blir stor och ärver vår förmögenhet, är det inte värt, att din mamma försöker sälja thé till mig. Jag köper inte något av *förfädersmänniskor* utan av *riktiga* människor och riktiga handlande.

Jan knyter handen kring ledstången.

— Du har inte någon rättighet att säga något om min mamma. Vi äro fattiga, men hon är en *fin* dam.

Ludvig reser sig upp och intar stridsställning.

— Min morsa är lika fin som din, fast — fast hon inte är släkt med grevar.

— Jag har aldrig sagt något om din mor, Ludvig. Men du var *fräck* mot mamma.

Hans ögon fyllas av tårar och den fint krökta läppen skälver.

Ludvig står en stund och ser på Jan, liksom om han övervägde, ifall han skulle klå upp honom eller be honom om förlåtelse. Slutligen säger han hastigt:

— Jag köper lexikonet av dig, Jan.

Kamraten torkar av tårarna med baksidan av handen. — För 4: 75?

— Ja, för 4: 75 — du får dem kontant.

Jan nickar allvarligt.

— Du kan få skriva av mina glosor till tyskan, Ludvig, säger han enkelt.

Sedan går Jan och Ludvig hand i hand in i det fina huset på den fina gatan, där det inte bor några människor med förfäder.

En "Rädda barn-

FÖRENINGEN "RÄDDA barnen" förtrötts icke — och hur skulle den också det kunna göra, inför hungrande och fry- sande små i nästan halva Europa. Under veckan 9—16 maj ämnar den slå ett stort slag runt hela Sverige. Sina principer trogen överlämnar den åt de olika lokalavdelningarna landet runt att var och en i stad och på sin fason göra så mycket som möjligt inom den tidrym- den för att få in pengar m. m. till "Rädda Barnen". I Stock- holm blir det den 9 maj en stor Hasselbacksdag med garden party, bal m. m. samt nästa kväll ett högtidligt Auditorium- möte med tal av bl. a. stats- ministern och ärkebiskopen.

Göteborg har redan bestämt sig för att ha sin stora "Rädda



Föreningen "Rädda barnens" styrelse.

nen"-vecka i maj.

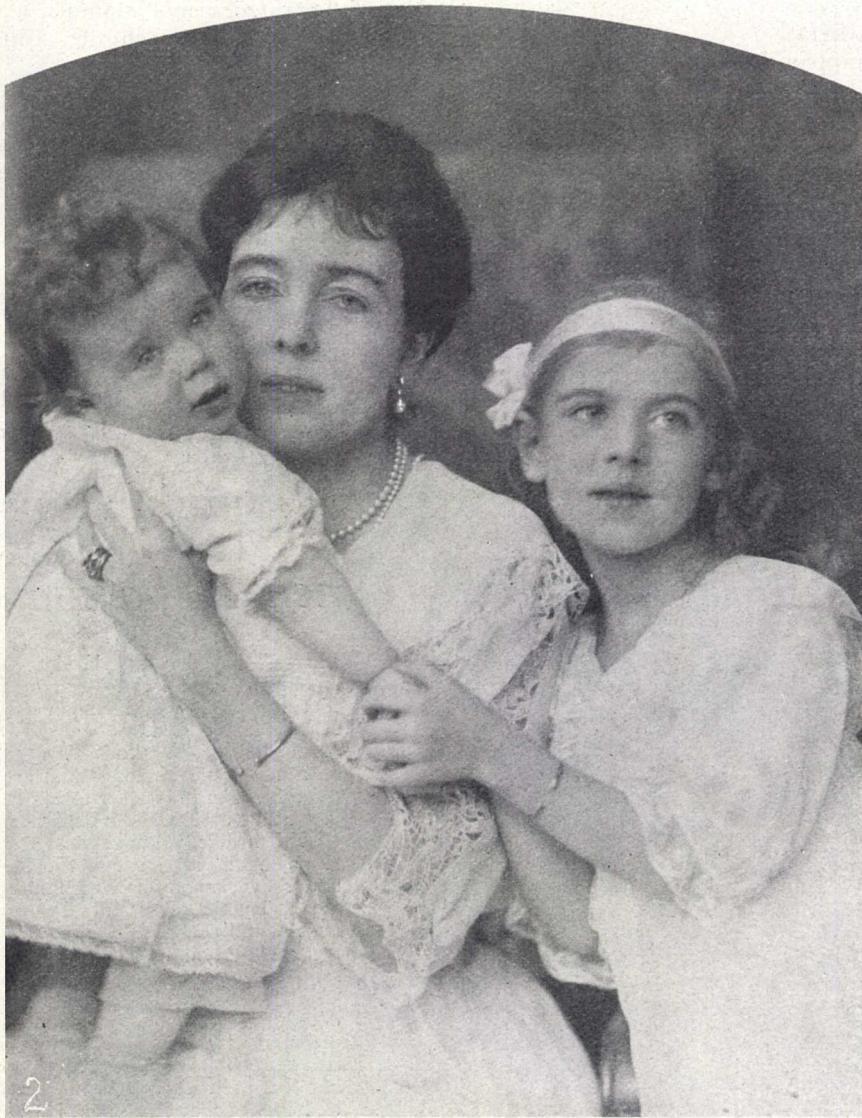
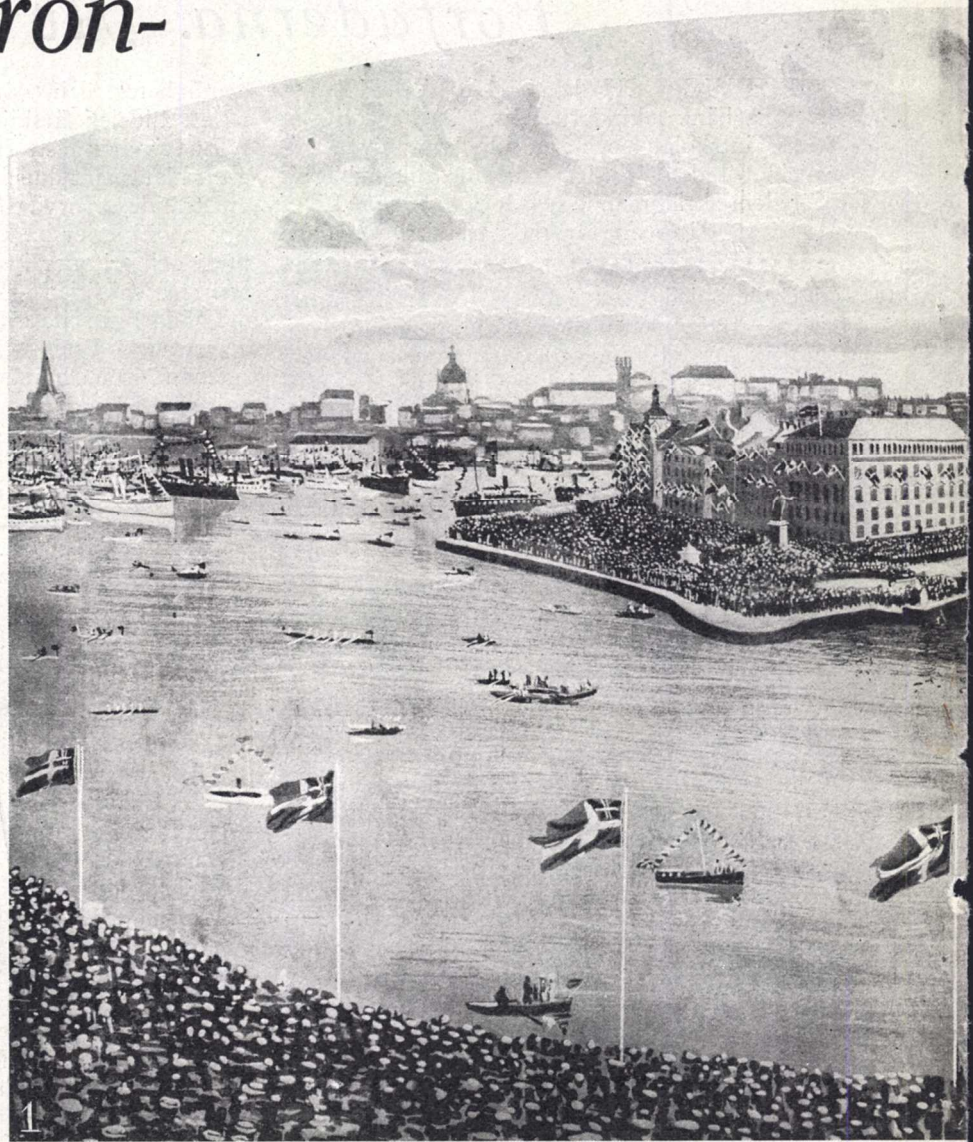
Barnen"-dag den 14, då det bl. a. blir möte på Folkteatern med föredrag av författarinnan fru Marika Stjernstedt.

En "ylle- och skodag", motsvarande den "linnedag" man för en tid sedan hade i Stockholm och litet varstades i landet f. ö. (här och där droppar det med "linnedagar" än), blir det också under veckan, för Stockholms del redan bestämd till den 13 maj. Slutligen skulle alla Sveriges skolbarn få sin egen insamlingsdag; om varje barn gäve blott en tioöring, skulle det ändå inte bli småsummor, eftersom här finns ej mindre än 770,000 skolbarn. Upp till handling alltså — och ner med tioöringar och enkronor i bösorna!

Till minnet av kron-

KRONPRINSESSAN MARGARETA BRUKADE LÄRA SINA barn att älska naturen. Hon lät dem själva om vintern sätta blomfrön i krukor och vårda de späda broddarna från det de stucko upp. På Sofiero tillät hon icke, att man bröt en blomma för ro skull. Vad dessa små drag äro belysande! Hur mycken naturlig godhet, vilken på en gång ödmjuk och mäktig kärlek till allt levande måste icke den människa ha, som så kunde vårda sig även om blommornas liv! Och var det männe icke främst dessa egenskaper, som gävo hennes personlighet dess hemliga styrka, dess milda värme, och som kommo henne att fylla sitt liv med plikter mot andra, med kärlekstjänst mot andra, och samtidigt sätta in detta liv i ett högre sammanhang. När man tänker härpå, tycker man sig — hur bittert meningslös än denna bortgång synes en — förstå att det ändå liksom *måste* ha varit så, som det berättas om henne: att hon anade, det hon skulle dö, och anade det med lugn tillförsikt. Hon, som var van att i blommorna, vilka vissna för att nästa vår på nytt stå upp, se levande väsen att älska, måste, tycker man, i döden se, såsom hon lär ha uttryckt det, blott "ett trappsteg till något högre" — för *hennes* kunde den icke vara fylld av det svarta intets fasa, av det meningslösa förfäran, hur mycket det än var hon här lämnade efter sig, hur bittra än de tårar voro, som här skulle gjas. Man kommer att tänka på den undersköna gamla latinska psalmen, så full av ljuvlighet och smärta: "Rosa rorans bonitatem, stella stillans claritatem — — —" Det var naturligt för henne att vara god; hennes livs tecken var "ros, som stänker godhets dagg", — — — kärlekens, godhetens symbol, den enda, vi människor ha att ur vårt fattiga, förgångliga liv i förtröstan sträcka mot evigheten under "stella stillans claritatem", den stjärna, som utgjuter klarhet — kanske över en värld, som icke längre är de levandes.

Man har intrycket av att det i hennes personlighets innersta fanns en kraft, som genomträngde allt i hennes liv — liksom den förmådde att i dödsaningen höja henne själv över livet. Alla



veta, vilken utmärkt maka, mor och husmor hon var. Sparsam och praktisk ledde hon sitt stora hushåll, förtrogen med alla dess detaljer; hon uppfostrade med aldrig svikande omsorg sina barn, ordnade deras lekar, övervakade deras läsläsning. Med sin gemål levde hon i ett av dessa sällsynt lyckliga äktenskap, vari makarna rådgöra med

1. Den 9 juli 1905, då det nyförmälda fursteparet prins Gustaf Adolf och prinsessan Margareta högtidligen höll sitt intåg i Stockholm. Vid Logårds-trappan synes kungaslupen "Vasaorden", från vilken hertigparet just landstigit. Efter en teckning för Idun av Hj. Eneroth.

2. Kronprinsessan med prins Carl Johan och prinsessan Ingrid.

3. Det nyförmälda furstepa-



prinsessan Margareta.

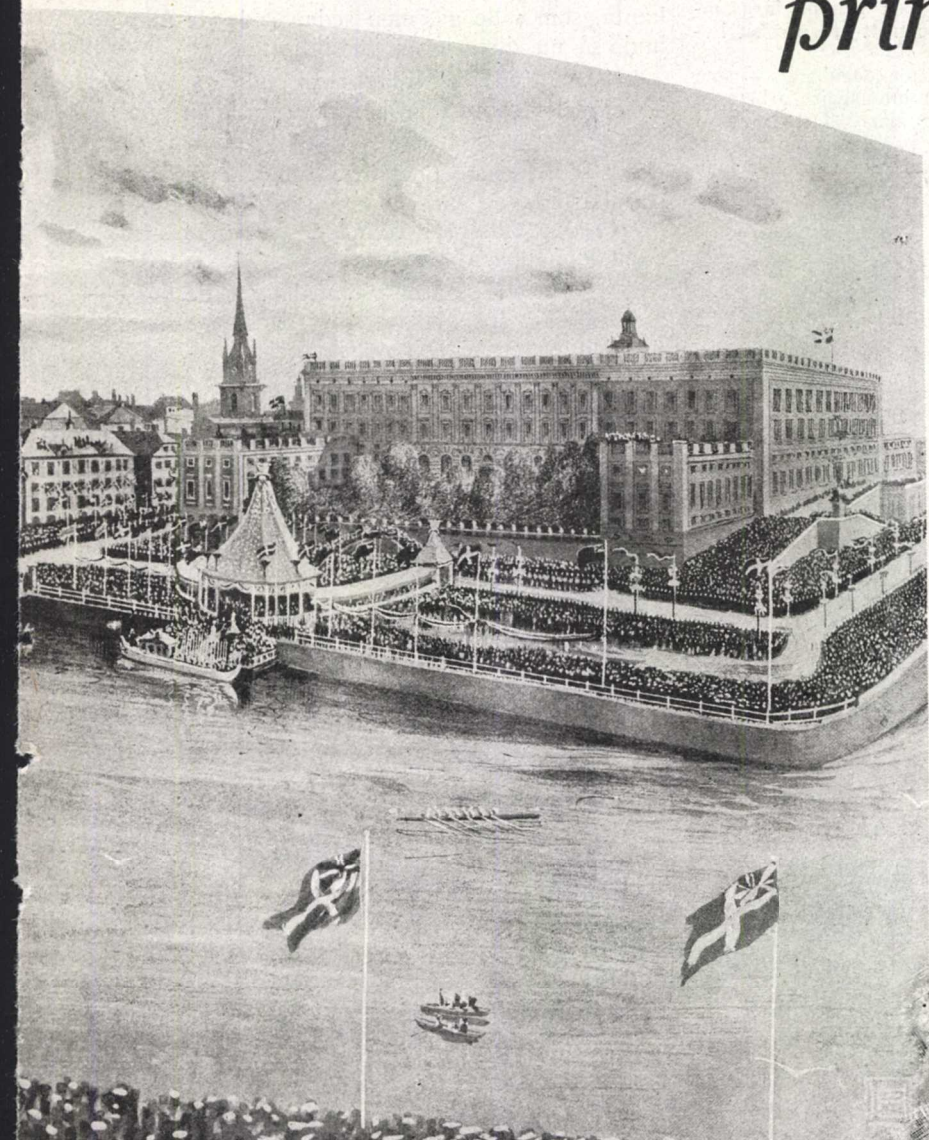
Men kronprinsessan Margareta var ju ännu något mer än en god och duktig kvinna. Hon var furstinna — och om man så får säga en "modern" furstinna i det ordets bästa mening. Varje slag av popularitetsjakt var henne främmande, likafullt som "den förnäma gesten". Försynt och anspråkslös kom hon och bodde bland oss, byggde här sitt hem — och en vacker dag märkte vi, hur hon, överlägsen alla utom sina egna närmaste i rang och de flesta i karaktärens ädelhet, dock var en av oss. Med fin takt och vinnande naturlighet rörde hon sig i de föreningar och sällskap, där hon var med — såsom t. ex. i samfundet Nya Idun, i "Kronprinsessans hockeyklubb" och många sociala och filantropiska sammanslutningar. Hon hyste liksom sin make ett starkt intresse för alla tidens frågor och hon var med bland dem, som ville bygga upp en ny tid. Hon hjälpte de fattiga; och hon gjorde det aldrig genom att blott sätta sitt namn som protektion för den ena eller andra föreningen, utan genom att ge sin kraft och tid. Hur kunde hon bara få tid till allt? vill man undra, fastän man vet, att hon varenda dag en kvart före nio satt vid frukostbordet, för att sedan inte vara sysslolös en minut. Men varje lycklig maka och mor ler säkert, när hon hör den frågan, och finner svaret i sitt eget hjärta. Skillnaden mellan dem och henne var bara i de flesta fall den, att hon även såg så långt utanför det egna hemmets gränser. Hön arbetade där hon tyckte, att hennes arbete behövdes, i stort som i smått. Nyligen såg man ju t. ex. på Liciumutställningen i Stockholm av kyrklig konst ett par vackra arbeten, som kronprinsessan broderat — ja, det var till och med under de sista månadernas sjuklighet, som hon fullbordat dem.

Kronprinsessan Margareta var älskad som få. Det kommer som en naturlig, nästan spontan gård till hennes minne, när en nationalinsamling nu sättes i gång av Sveriges kvinnor för åstadkommande av någon fond, varav, efter vad man tänkt sig, räntan skulle gå till de olika företag, kronprinsessan intresserade sig för.

varandra om allt, förtro varandra allt. Hon delade sin makes konstnärliga intressen. Hon målade, hon samlade gärna var dag familjemedlemmarna kring sig någon stund för att musicera med dem. Hon var en duktig och ivrig idrottskvinna. Och först och sist voro naturligtvis blommorna och trädgården hennes stora kärlek.

ret jämte de fyra brudtärnorna. De senare äro, från vänster till höger: prinsessorna Ena av Battenberg, Beatrice av Saxe-Coburg och Patricia av Connaught. Vid prinsessan Margaretas fötter prinsessan Mary av Wales.

4. Kronprinsparet med prinsarna Gustaf Adolf, Sigvard och Bertil samt prinsessan Ingrid.



En skånsk porträttmålarinna.



Fru Greta Asplund.
Oljemålning av Thyra Stenberg.

THYRA STENBERG heter en ung skånsk konstnärinna — bosatt i Lund —, som i Salong Strindberg i Stockholm visar en hel rad livligt målade porträtt.

Mest omtyckta skola säkerligen bli två helt nyligen fullbordade dukar: ett porträtt av Gösta Ekman, mycket väl träffat, och den stora duk, vi återge här: en dam i rid-dräkt, fru Greta Asplund, onekligen gjord med schwung. Några andra arbeten ge prov på en mera djupgående karaktäristik, såsom porträttet av fru Ellen Rydelius-Wägner, som därtill är ganska verkningfullt komponerat och hurtigt målat. En annan sida visar mål-

larinnan i en stor duk, som hon kallat "Greta" och åt vilken hon lyckats ge en viss täck 1700-tals-

stämning, både genom det sätt, varpå hon inkomponerat figuren i landskapet och genom färgsammansättningen. Några barnporträtt äro mycket livfullt gjorda.

Man vågar väl tro, att fröken Stenberg — som man nog dock bör tillråda ett intensivare arbete — skall bli en omtyckt porträttmålare. Det finns ej så litet i hennes kynne, som påminner om en annan av "skånska skolan", Jonas Åkesson. Får man profetera konkurrens?

Vita nätter.

(Ur en drömmares memoarer.)

Av FJODOR DOSTOJEVSKI.

Översättning från ryskan av Ellen Rydelius.

(Forts fr. n:r 15.)

"NEJ", SADE JAG, "JAG VILL ICKE bedra mormor. Adjö!"

"Adjö då", sade han och tillade ingenting mera.

Men efter middagen kom han in till oss, han satte sig, talade länge med mormor, frågade om hon brukade gå någonstans, om hon hade några bekanta, — och plötsligt sade han: "I dag har jag köpt en loge på operan,

de ge Barberaren i Sevilla, det var några bekanta, som ville gå, men sedan sade de återbud, så nu disponerar jag biljetten."

"Barberaren i Sevilla?" utropade mormor, — "är det samma barberare, som man spelade förr i världen?"

"Ja", sade han, "det är samme barberare" och kastade en blick på mig. Och jag begrep redan allt. Jag rodnade och mitt hjärta började hoppa av förväntan!

"Åh, hur kan jag ha glömt det!" sade mormor. "Jag spelade ju själv Rosina förr i världen på ett sällskapsspektakel!"

"Vill ni icke gå dit i dag?" sade hyresgästen. "Min biljett ligger eljes till ingen nytta."

"Ja, gärna det, låt oss gå", sade mormor, "varför icke? Min Nastenka här har aldrig varit på teatern."

Min Gud, så glad jag var! Vi gjorde oss genast i ordning, klädde oss och foro dit. Fastän mormor är blind, hade hon i alla fall lust att höra musiken, och dessutom är hon en god gammal gumma, hon ville framför allt skaffa mig en förströelse, av egen drift hade vi aldrig kommit åstad. Vilket intryck Barberaren i Sevilla gjorde på mig, skall jag icke säga er, men hela denna kväll såg vår hyresgäst så vackert på mig, han talade så vackert, att jag genast märkte, att han velat pröva mig på morgonen, då han föreslog, att jag skulle gå ensam med honom. Åh, vilken glädje! Jag gick till sängs så stolt, så glad, mitt hjärta klappade så häftigt, att jag fick litet feber och jag fantiserade hela natten om Barberaren i Sevilla.

Jag trodde, att han efter detta skulle komma in allt oftare, — men så blev det icke. Han upphörde nästan alldeles med sina besök. Ungefär en gång i månaden brukade han titta in och då bara för att bjuda oss på teatern. Två gånger till gingo vi dit med honom. Men jag var mycket missnöjd med detta. Jag såg, att han helt enkelt tyckte synd om mig därför att jag var så styvmoderligt behandlad hos mormor, och ingenting vidare. Ju längre det led, desto värre blev det för mig: sitta stilla kunde jag icke, läsa kunde jag icke, arbeta kunde jag icke, ibland skrattade jag och gjorde något för att förgäva mormor, en annan gång grät jag bara. Till sist magrade jag och började nästan bli sjuk. Operasäsongen var förbi och vår hyresgäst upphörde alldeles med sina besök hos oss. När vi möttes, — ständigt i trappan naturligtvis, — bugade han sig så tyst, och så allvarligt, som om han icke ville tala, och han hann gå nedför hela trappan, medan jag alljämt stod kvar mitt i den, röd som ett körsbär, ty allt mitt blod steg åt huvudet, då jag mötte honom.

Nu är det snart slut. Precis för ett år sedan, i maj månad, kom vår hyresgäst till oss och sade till mormor, att han fullständigt avslutat sitt arbete här och nu åter måste resa till Moskva på ett år. När jag fick höra detta, bleknade jag och föll ned på en stol som en död. Mormor märkte ingenting, men när han förklarade, att han skulle resa från oss, bugade han sig och gick.

Vad skulle jag göra? Jag tänkte och tänkte, sörjde och sörjde, och till sist fattade jag mitt beslut. Följande dag skulle han resa och jag beslöt att få ett slut på alltsammans på kvällen, då mormor gick och lade sig. Jag band ihop i ett knyte alla kläder jag hade och vad jag behövde av linne, och med knytet i handen gick jag, mer levande än död, upp till vår hyresgästs gavelrum. Jag tror, att jag gick en hel timme i trappan. När jag öppnade dörren till hans rum, skrek han till vid min åsyn. Han trodde, att jag var ett spöke och störtade fram för att ge mig vat-



HYLIN'S EAU DE COLOGNE

"E·d·C·"

har en utsökt frisk, behaglig och varaktig doft och verkar styrkande på nerver och hud. Den exklusiva damvärldens favorit-Eau de Cologne. Köp en flaska på prov. E·d·C· säljes överallt.



TECTOR

REGERINGSGATAN 39

Alltid senaste
NYHETER
i svenska såväl
som amerikanska
SKODON

ständigt på lager.



Förnämsta fabrikat.

H. E. Ekströms
patenterade
Jästmjöl
välkänt sedan 45 år
Örebro Kem. Tekn. Fabrik

Gyllenhammars
Hafre-Gryn, Hafre-Mjöl, Hafre-Must
Ge Hälsa och Krafter!

OBS! Gyllenhammars pak. Hafre-must för klina personer och barn.

25,000 ex.

ha tryckts av
PRAKTISK KOKBOK
av Anna Olsson. Den är också praktisk.
Pris 4.60. Lindblads Förlag, Uppsala.

PHOSPHO-ENERGON
PILLER
FÖRORDAS AV LÄKARE
☉ Vid allmän svaghet,
nervositet, överansträngning
och sömnlöshet. ☉
SÄLJES ENDAST I APOTEK
A. B. PHARMACIA, STOCKHOLM
Kontrollant: PROFESSOR A. VESTERBERG.

ten, ty jag kunde knappt stå på benen. Mitt hjärta slog så hårt, att det gjorde ont i huvudet, och mitt förstånd omtöcknades. När jag vaknade till besinning, så var det första jag gjorde, att jag ställde mitt knyte på sängen, själv satte mig bredvid, slog händerna för ansiktet och grät strömmar av tårar. Han förstod ögonblickligen alltsammans, tror jag, han stod blek framför mig och såg så sorgsen på mig, att det skar mig i hjärtat.

"Hör på", började han, "hör på, Nastenka, jag kan intet göra, jag är en fattig man, jag har ännu ingenting, icke ens en anständig plats, hur skulle vi kunna leva, om jag gifte mig med er?"

Vi talade länge, men jag råkade slutligen i extas, jag sade, att jag icke kunde leva hos mormor, att jag skulle rymma från henne, att jag icke ville, att man satte fast mig med knappnål och att, om han ville, skulle jag följa honom till Moskva, ty jag kunde icke leva utan honom. Både skam och kärlek och stolthet talade i mig på en gång och jag föll ned på sängen nästan i kramp. Jag var så rädd för ett avslag.

Han satt några minuter tyst, sedan reste han sig, gick fram till mig och tog min hand.

"Hör på, min goda, min kära Nastenka", började han, likaledes genom tårar, "hör på mig. Jag svär er, att om jag någonsin blir i stånd att gifta mig, så skall det absolut bli ni, som bereder min lycka. Hör nu: jag far till Moskva och stannar där precis ett år. Jag hoppas kunna ordna mina affärer. När jag kommer tillbaka, om ni icke glömt mig då, svär jag, att vi skola bli lyckliga. Nu är det omöjligt, jag kan icke, jag har icke rätt att lova något. Men jag upprepar, om detta icke går på ett år, så skall det absolut lyckas någon gång. Naturligtvis i händelse ni icke föredrager någon annan före mig, ty jag kan och vågar icke binda er med något löfte."

Det var vad han sade mig, och följande dag reste han. Vi beslöto gemensamt att icke säga ett ord till mormor om detta. Så var hans vilja. Nå, nu är min historia nästan slut. Det har gått precis ett år. Han har kommit igen, han har redan varit här hela tre dagar och... och...

— Och vad? — utropade jag otålig att få höra slutet.

— Och har ännu icke visat sig! svarade Nastenka liksom med en kraftansträngning, — icke en skymt av honom har jag sett.

Här stannade hon, hon stod en stund tyst, med sänkt huvud och plötsligt satte hon händerna för ansiktet och började snyfta, så att hjärtat vände sig i bröstet på mig vid dessa snyftningar.

Jag hade aldrig väntat en dylik upplösning.

— Nastenka! började jag med skygg och inställsam röst, — Nastenka! För Guds skull, gråt icke! Hur kan ni veta det. Kanske han ännu icke är här...

— Jo, han är här! — inföll Nastenka. — Det är han, jag vet det. Vi hade kommit överens om det redan den gången, den där kvällen, före hans avresa: när vi hade sagt allt som jag berättat för er och kommit överens, så gingo vi ut och promenerade här, just på denna kaj. Klockan var tio, då vi sutto på denna bänk. Jag grät icke mera, det var så ljuvt att lyssna till vad han sade... Han sade, att han skulle komma till oss strax efter sin återkomst och om jag icke avvisade honom, skulle vi berätta allt för mormor. Nu är han kommen, jag vet det, och han är icke här!

Och hon brast åter i gråt.

— Min Gud! Men är det då alldeles omöjligt att lindra denna sorg? — utropade jag och for upp från bänken i fullständig förtvivan. — Säg, Nastenka, går det icke an att jag går till honom?

— Är det möjligt? — sade hon och lyfte plötsligt på huvudet.

GAMNS TVALAR



**FÖRSTKLASSIGA
GULDMEDELLER STOCKHOLM 1897**



MAN BÖR ALDRIG köpa »billig» skokräm eller »vilken sort som helst» utan ovillkorligen fordra det fullt förstklassiga fabrikatet »VIKING».

Den första repa

— början till förstörelsen — det är den, som man skall göra allt för att undvika. Det må nu gälla en klädning, en polerad möbel eller en frisk, glänsande tand. Den första repa är ödesdiger. Ni kan visserligen skaffa Er en ny klädning, kanske vackrare än den förra, och polera om en möbel, men en tand, vars emalj tagit skada, går småningom mot undergången och kan aldrig tillfredsställande ersättas. Tänk på det —

Den kan aldrig ersättas!

Det är därför så ofantligt viktigt att vid Edert val av tand-crème se till att Ni får en sådan av fullt oklanderlig sammansättning, ett fabrikat fritt från repande kristaller och frätande ämnen.

I Lazarol Tand-Crème

ingå endast utsökta råvaror. Ät tillverkningen ägnas speciell omsorg just med tanke på att åstadkomma en fullkomligt smidig, ensartad massa, som förmår avlägsna skadlig beläggning utan att på minsta sätt repa eller nöta tandemaljen. När därtill komma dess antiseptiska egenskaper och dess friska, men dock milda smak, så inses lätt att Lazarol Tand-Crème är ett tandvårdsmedel värt Edert fulla förtroende. Och ändå är det den tand-crème, som ställer sig billigast. Jämför de dubbelstora tuberna!

**LAZAROL-FABRIKEN,
STOCKHOLM 5.**

MAN SOVER KUNGLIGT UNDER
Duntäcken
Svensson & Bourghardt
Enda specialfabrik i Norden
N:o. 20. Vinslöv N:o. 121.

Schweizer's Siden

direkt från Schweiz, tull- & porto fritt till bostaden.
Begär redan idag prover på garanterat solida nyheter till dräkter och blusar i duchesso, foulards, taffetas, crêpes, voile etc. från kr. 4.25 pr. meter. Nya bomullstyger för sommarkläder från Kr. 2.15 pr. meter. Särdeles rikhaltigt urval i såväl svart som vitt och kulört. Vår kollektion sändes Eder mot 20 öre i frimärken.
Samtidigt rekommendera vi vår kollektion i klädningar och blusar, färdigsydd eller endast avpassade, med äkta Schweizerbroderier på batist, voile, opaline etc. från Kr. 8.25. Denna kollektion sändes Eder likaså mot 20 öres frimärke till benäget påseende.

Schweizer & Co Luzern S 3 (Schweiz)

Grummes Normal-Tvål

innehåller blott c:a 11 %, men de flesta utländska tvätt-tvålar 30—40 % vatten. Vattnet blir dyrt om Ni köper utländsk tvätt-tvål. Använd därför endast GRUMMES NORMAL-TVÅL och

spar pengar

TVÄTT-PULVRET **RENNEN**
Oskadligt för händer och kläder.
Populärt genom sin stora tvålhalt och renhet.

— Nej, naturligtvis inte! svarade jag efter att ha besinnat saken. Men vet ni vad: skriv ett brev!

— Nej, det är omöjligt, det går icke an! — svarade hon bestämt, men hon hade redan sänkt huvudet och såg icke på mig.

— Hur så? Varför går det icke an? — fortfor jag och hakade mig fast vid min idé. Men vet ni, Nastenka, vad för slags brev? Det finns många olika slags brev och ... Ack, Nastenka, det är det rätta! Lita på mig, gör det! Jag ger er icke något dåligt råd. Allt detta kan ordnas. Ni tog det första steget — varför nu ...

— Det går icke an, det går icke an! Då är det som om jag klängde mig fast ...

— Ack, min lilla snälla Nastenka! — avbröt jag utan att dölja mitt leende, — nej, visst icke! ni har naturligtvis rätt till det, eftersom han givit er ett löfte. Och jag märker på alltsammans, att han är en hänsynsfull man, att han handlat vackert, — fortfor jag alltmer och mer hänförd över logiken i mina egna slutledningar och övertygelser, — hur har han handlat? Han har bundit sig genom ett löfte. Han sade, att han icke skulle gifta sig med någon annan än er, om han skulle gifta sig. Men er lämnade han full frihet att, om så vore, genast säga nej ... I så fall kan ni taga första steget, ni har rätt till det, ni har ett företräde framför honom, t. ex. om ni ville lösa honom från hans givna ord ...

— Hör nu, hur skulle ni skriva?

— Vad?

— Jo, detta brev.

— Jag skulle skriva så här:

"Min bästa herre!" ...

— Är det absolut nödvändigt så — min bästa herre?

— Ja, absolut! För resten, varför då? Jag tror ...

— Nåå? Och sedan?

— "Min bästa herre!"

"Ursäkta, att jag ..." Nej för resten, det behövs inga ursäkter! Här urskudar själva faktum alltsammans! Skriv helt enkelt!

"Jag skriver till er. Förlåt mig min otålighet, men jag har hela året varit lycklig i hoppet. Är det min skuld, att jag nu icke ens kan uthärda en dag av tvivel? Nu när ni kommit hit har ni kanske ändrat avsikter. Då skall detta brev säga er, att jag icke knotar och anklagar er. Jag anklagar er icke för att jag icke är mäktig över mitt hjärta — detta var nu en gång mitt öde!

"Ni är en ädel man. Ni skall icke le och ni skall icke bli förtretad över mina otåliga rader. Kom ihåg, att de äro skrivna av en stackars flicka, att hon är ensam, att det icke finns någon, som kan lära eller råda henne, och att hon aldrig själv förstätt komma till rätta med sitt hjärta. Men förlåt mig, att det ens för ett ögonblick insmugit sig ett tvivel i min själ. Ni är oförmögen att ens i tankarna såra och förörätta henne, som älskade och ännu älskar er så högt."

— Ja, ja! Det är precis så som jag tänkte! — utropade Nastenka, och glädjen strålade ur hennes ögon. Åh, ni har skingrat mina tvivel, er har Gud själv skickat mig! Tack, tack!

— För vad då? För att Gud skickat mig! — svarade jag och såg med hänförelse på hennes strålande lilla ansikte.

— Ja, om icke annat så för detta.

(Forts.)

**A.B. FÖRENADE
PIANO & ORGELFABRIKER
GÖTEBORG**

Flyglar, Pianon, Orglar från landets främsta fabriker. Försäljningsmagasin. Stockholm: Drottningg. 28. Göteborg: Arkaden, Malmö: Österg. 28. Norrköping: Drottningg. 16. Gävle: N:a Kungsg. 26.

SINGER

Syboardsmaskiner

Främst i världen ställer vår nya,



patenterade
uppfining
**ANGELICA-
ORGLARNE**

och med de främsta stå våra erkänt förstklassiga Pianon.

A.-B. Skandinaviska Orgel- & Pianofabriken.
Grund. 1866. Mästersamuelsg. 41. Sthlm.
Verkst. direktör: M. Th. Dahlström.

**"TAKT OCH TON" eller
"HURU VI BÖRA UMGÅS"**

av EMELIE GAD.

Ur innehållsförteckningen anføres:

Livets högtider.	Hänsynsfullhå-
Det dagliga livet	landen o. gåvor.
i hemmet.	Sommarliv.
Barnen.	Livet utom hem-
Sällskapslivet.	met.

Svensk upplaga Kr. 6.—.
Till landsorten mot postförskott.
**Medéns Bokhandels
Aktiebolag
GÖTEBORG.**

Begär alltid

MAIZENA


Oöfverträfflig
till
såser,
bakning,
maizenagröt
etc.

VARU-MÄRKE

MENTHOLATUM

INREGISTRERAT

Medel för utvärtes bruk. Kan begagnas vid många tillfällen. Ni gör en tjänst mot var och en, som Ni gör bekant med Mentholatum.
Pris i tuber kr. 1:25; i burkar 1:50, 2:75 och 5:00. Finnes snart & alla apotek. Gratisprov genast. Sändes även direkt fr. Generaldepöten för Mentholatum; Osterbrogade 4, Köpenhamn O.



WOLTA
elektriska
resestryckjärn med
packas först i koffert
**ELEKTRISKA
AKTIEBOLAGET
WOLTA**
ULVSUNDA PR. STOCKHOLM
UTSTÄLLN. BIRGERJÄRSG. 24



Fyrtornets
Fiskbullar
Kaviar
Sardiner
RADHES ANJOVIS
i ostronsås, Kryddssill, Maljessill, Apf-
bitar, Vingassill, Rensad anjovis i dill,
Skinn- och befri ostronanjovis.
Levereras i beckkärl.
**A.-B. Sveriges Förenade
Konserverfabriker**
GÖTEBORG Kungl. Hovlev.



Husmödrar
kommen alltid ihåg att
**WINBORGS
ATTIKSSPRIT**
har en överträffad
arom och på grund av
sin högre styrka ett
mervärde av 30 öre
per literflaska fram-
för alla andra liknande
fabrikat.



PIANINON
av förnäm-
sta fabrikat
å lager från
flera kungl.
hovleve-
rantörfir-
mor. Mo-
derna stilar,
olika trä-
slag. Goda
avbetal-
villkor. Ra-
batt vid kon-
tant köp.
Tillskriv oss genast om Ni är spekulant.
A.-B. Fogelqvists Musikhandel,
Tél. 691. Norrköping. Tél. 691

Ärade husmödrar!
Det är Er måhända obekant vad Sveriges bästa och pålitligaste hjälpmedel vid småbak heter? Det heter Goda-Jästmjöl. Burkar å 25, 40 och 75 öre köpas och några beprövade recept fås gratis överallt.
Handels-A.-B. Sten Sjögren & Co, Göteborg



**ELEKTRISKA KOKKÄRL AV
ALUMINIUM**
ELEGANTA, PRAKTISKA
LITTA ATT HÅLLA REPA
FÖR GIFTIGA OXIDER
INOM QVARTENNING
TAGA EJ SKADA
VID TORRKÖNING
ELEKTRISKA A.-B. SKANDIA
STOCKHOLM

En trojänarinna.



Augusta Berglund.

80 ÅR FYLLDE DEN 25 april i Borås bosatta trojänarinnan, fröken *Augusta Berglund*.

Under den sällsynt långa tiden av över 40 år har hon tjänat i samma släkt och blev, då hon år 1897 lämnade sitt arbete, för denna sin "långvariga och trogna tjänst" belönad med Patriotiska Sällskapets guldmedalj.

I ovanligt hög grad har Augusta Berglund varit i besittning av de egenskaper av uppoffring och osjälviskt intresse, som skapade den numera så sällsynta trojänarinnan;

för den familj hon så länge tillhört har hon också blivit som en kär och vördad familjemedlem.

Med fullt obrutna själskrafter följer hon ännu med livligaste intresse dagens händelser; till sin åskådning ytterst konservativ står hon främmande inför den nya tidens utveckling och minnes med saknad "den gamla, goda tiden" med dess förnöjsamhet och arbetsglädje.

Sedan mer än 20 år är hon bosatt i sin hemstad, Borås, där hon genom sitt vakna intresse för allt och sitt soliga humör, som icke en gång en svår reumatisk åkomma förmått nedslå, samlat en stor vänkrets, som hjärtligt hyllade henne på 80-årsdagen.

Kyrklig konst hos Licium.

TECKEN HÄR OCH VAR I LANDET TYDA på, att man gärna ville bereda den kyrkliga konsten en renässans: även den allvarsfyllda skönheten är ju ett medel att lyfta sinnet mot höjden. Det är därför med glädje man ser *Liciums* utställning i Stockholm av kyrklig textil konst, anordnad av fröken Agnes Branting. Antependier, mässhakar, brudpellar etc. — allt är präglad av värdighet, utan att på något sätt vara stelnat i konventionella former och färgställningar.

Vår nu bortgångna kronprinsessa, som livligt intresserade sig för *Liciums* verksamhet och under rätt lång tid gick där för att öva upp sig, bidrager med ett av de vackraste arbetena. Efter komposition av Oscar Brandtberg hade hon för Engelska kyrkan i Stockholm själv konstskickligt sytt ett antependium på röd sidendamast. För övrigt har hon bidragit med ett antal bokmärken, som hon själv sytt och skänkt till åtskilliga kyrkor.

Medan ridån är uppe.

SOM DON JOSÉ I "CARMEN" HAR EN ung norsk tenor, *Agot Östvig*, nyligen framträtt på vår operascen, föregången av en reklam, som spant förväntningarna högt. Inledningen varslade ej om något ovanligt: rösten ägde en mjuk, varm tenorklang men tycktes något beslöjad, och spelet var intelligent, ehuru föga personlighetsfärgat. Efter den stora scenen i andra akten, då Don José offerar plikten för kärleken brast emellertid isen, det kom lidelse i sängen, rösten utvecklade en betydande kraft och volym och spelet blev icke blott högdramatiskt utan gripande genom sin sanning. De följande akterna befäste ytterligare hans stora gestaltningskonst och framställningen kulminerade i slutscenen, som stod på höjdpunkten av vokal skönhet och passionsmättat spel.

Fröken *Schillander* var en utmärkt Carmen och fröken *Söderman* likaså en förträfflig Mikaela.
ARIEL.

Algot Sandbergs nya folkkomedi "Signade tider" har blivit publiksuccés på *Södra teatern*. Stycket har sin utpräglade tendens — det är mest om åttatimmarsdagens vådor det rör sig — dock så pass på en gång ytligt tillrättalagd och drastiskt målad på väggen, att det inte kan besvara den publik, som tycker om att skratta. Denna publiks behov har förf. med kärleksfull omsorg tänkt på, och de uppträdande — med *Stina Berg* och *Sigurd Wallén* i spetsen — äro också genomgående verkligt goda i sina uppgifter.

Även i "Fru Inger till Östråt" sticker den Ibsenska klon fram; men hela den långtrådiga apparaten gör, att detta ungdomsarbete verkar tämligen föråldrat. När *Dramatiska Teatern* nu tog upp skådespelet, var det redan på premiären inför rätt gles salong och under en stämning, som skulle ha varit obetingat matt, om den ej livats upp av glädjen att äntligen få se fru *Julia Håkansson* i en större uppgift. Hon spelade fru Inger fint och med en aktningvärd styrka, men rollen torde ej ha legat vidare för henne. *Sven Bergvall* som den förföriska och ränkfulle riddaren Nils Lykke "spelade teater" alltigenom. En ljuspunkt var *Ivar Nilsson* i en andra-plansroll som Sten Stures naturlige son.
E. TH.

NYHETER I
STRANDKÖFTOR
YLLE OCH SILKE



J. F. HOLTZ
H. M. DROTTNINGENS HOFLEVERANTÖR

NYTT!
**MUSTADS
IRIS**
Smörblandat margarin

Prova och jämför med mejerismör.

Gullfjordens

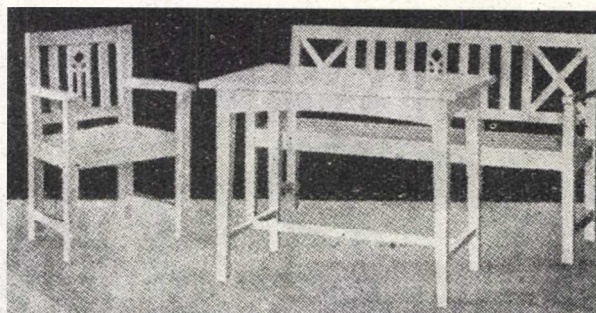
**Fiskfärs - Fiskbullar
Fiskbullar med hummer**

finnes i alla välsorterade Speceri- o. Matvaruaffärer

AKTIEBOLAGET MOLINDERSKA KONSERVFABRIKEN



Husvarna
Symaskiner
För hälsöm och
konstsömnad. För hemarbeten
av alla slag.
HUSQVARNAS NAMN
PÅ FABRIKATET GARANTERAR FULL-
GOD VARA



Garnityr 295.

TRÄDGÅRDSMÖBLER
I STORT URVAL, FÖRSTKLASSIG TILLVERKNING
RÖNNEÅDALENS AKTIEBOLAG, BILLINGE.
TELEFON 38.



Cloettas
GULD-CACAO
ÄR FAMILJENS DAGLIGA DRÖCK
FÖRNÄMSTA SVENSKA FABRIKAT · SÄLJES ÖFVERALLT

Svenska Kurortföreningen

A.-B. Bie Badanstalt, Katrineholm. Kneippbad. Starkt radiumhaltigt vatten. Skogsluft. Upplysningar: Badkontoret, Bie.

Borgholm Nordens Madeira. Alla bad. Överläk.: Dr Joh. O. A. Bergqvist, Uppl. gm Kamrerarekont.

Båstads Havsbad och kuranstalt. 1/6-1/9. Milt, jämnt klimat, härl. läg., en av Väst kustens naturskön. badorter. Läkare: Dr Axel Hellstenius, Sthlm. Gymn.-dir.: Th. Holmberg.

Djursåtra Brunn. Versås. Lugnt, stilla, enkelt. Högt o. fritt läge. Järnkällor. Vål serv. bad. Hetluft. Elektr. ljusb. Omsorgsfull massagebeh. Billigt. Läk.: Hjalmar Anderson, Sthlm.

Fiskebäckskil Havs-kuranst. v. Väst-kust. Ren. dammfri havsluft. Alla sort. bad. Massage o. sjukgymn. Bill. levnadsk. Läkare: Dr Ernst Salén.

Fjällnäs c:a 800 mtr ö. h. i björkskogsb. Härl. fjällnat., gott bord. c:a 60 rum. Juni-Aug. Läk.: H. Laurell.

Furusund Havs- o. Gyttebad i Sthlms skärg. Läk.: Dr Sigge Wikander, Sthlm. (Inv. spec. magsjukd.)

Götarp pr Gnosjö, Smål. Högt läge i skogr. trakt vid sjö. Vanl. badf., god järnkälla. Räkst. Mass. Läk.

Helsjöns Kuranstalt, Horred, Västergöt. Reum., gikt, nerv- o. hjärtsjukd. Spec.: gyttebad. Lämpl. rekreationsort. Barrskog. Gott bord. 22/5-1/9.

Hjo Badanst. Sundaste läge i den förtj. Guldkroken v. Vättern. Utm. bad. Nytt strandb. 1:a kl. bost. God mat. Läk.: Dr E. Tengstrand, Sthlm. För gymn. och mass. Dr Hj. Ekberg, Sthlm.

Hälsans Brunnanstalt, Hälsingborg. Den berömda Sofiekällan. Järnkäll. Härl. havsbad i Öresund med sandstrand. Reum., mag- o. tarmsjukd., katarer. Läk.: A. Björkman.

Iohannisdal v. Köping. Järnkälla m. hög radioaktivitet, vars vatten anv. även till alla bad. Läkare: G. Ericsson, Köping.

Källvik 8/6-21/8 v. Loftah. Hälsov. o. bad mot Rheum. Gikt, Nervsj. Läk.: W. Bergwall, Kneippbad.

Loka 5/6-16/8. Rheumat., Hjärtfel, Neurasth. Berömda gyttebad. Radiuminh. Överl. Th. Hedberg, Stockholm.

Lysekil Havsbad, klimatisk kur- och rekreationsort, fullst. brunn- och badkur, sjukgymn. o. massage. Mod. anlägg. o. goda bostäder. Nya bergsrom. Läkare: Hjalmar Fries, Sthlm.

Malen, Båstads. Fullst. kurort. Varm- o. havsbad. Vidsträckt barskog. Sjukgymnastik. Lektledarinn. Läk.: Professor K. O. af Klercker, Lund.

Marstrand Havs-kuranstalt, utm. bad, spec. gyttebad, tvålmassageb., goda kom., bill. levnadsomk. Prosp. mot porto gen. badkontoret. Läk.: Med. dr Ivar Lagerberg, Marstrand.

Medevi Skogssanat. Berömda järnk. med radioaktiv utstrålning. Utm. gytte- o. halvbad. Sol- o. luftb. Kalla bad i Vättern. Terängkur. Dietiskt bord. Läk.: G. Bergmark, Uppsala.

Mösseberg Vattenkur. o. sanatorium. 1,100 f. ö. h. Öppet hela året. Nauheimerb. m. flyt. kols. el. ljusb. Inhalatorium. Röntgen- o. högfrekvensavd. Läk.: Fr. Odenius, Sthlm.

Norrtelje 14/6-28/8. Berömda gytte-massageb. spec. led- o. muskelreum. Kolsyre- o. tallbarsb. Vack. natur. Vattenl. Rum o mat för badg. 7 å 8.50 pr dygn. Läk.: I. Wildner.

Nybro 29 km. fr. Kalmar. Praktig barskog. Alla moderna badf. Starke järnk. Radiumbeh. Billiga priser. Gott bord. Med. dr G. Lundahl, Sthlm.

Porla Brunn. Berömda, kraftiga järnvatten. Fullst. badanst. I term. 1/6-1/7, II term. 5/7-2/8. Postadr. Porla. Läk.: Docent Med. dr Harald Ohnell, Birgerjarlgat. 31, Sthlm, Rt. o. At.

Ramlösa brunn Säs. 25/5-1/9. Alkalisk o. järnkälla. Spec.: Socker, gikt, njuri. Nauheimerbad. Röntgenunders. Läk.: Prof. K. Petré, Doc. M. Dr M. Ljungdahl, Lund.

Ronneby Brunn. Järnkällor. Bad. Rekreat. Fullst. Dietikurer för socker-, tarm- o. njursj. m. m. Läk.: Docent Med. dr Thorling, Uppsala, Dr Rietz, Dr Falk och Dr Kinberg.

Ryd Badanst. m. radioakt. järnk. Elektr. ljusb. Massagebad. Kneippbad. Skog och sjö. Billigt. Läk.: Bertel Möller, Sthlm.

Saltsjöbadens Badhotell Alla moderna badformer. Fullständigt gymnastikinstitut. Öppet hela året. Läk.: Dr O. F. Åberg.

Strömstad Havs-kuranst. Berömda gyttebad. Säs. 10 juni-31 aug. Läk.: A. Berghel, Sthlm.

Sätra Brunn 1,4 mil fr. Sala. Daglig varstrafik, på best. droska och automobil. Gyttebad, gymn., mass.; särsk. matordn. för magsjuka. Opp. 4/6-6/8. Intend.: Doc. Dr Torsten J:son Hellman.

Söderköping Brunn och bad. Nytt 1-klassbadhus. Nauheimerb., Elektr. ljusb. Sjukgymn., mass. och helhetsbeh. Utm. skogsrom. Gott billigt bord. Läk.: R. Almqvist, Sthlm.

Södertelje badnir öppet året om. Kallvattenkur. Tvål-massagebad, varma-, salt- och tallbarsbad, elektr. ljusb.

Tranås Vattenkuranst. öppet året om. Varm- o. kallv.-beh. Luftbad, Röntgen, Höhönsone, Dietikur. Moderata priser. Läk.: H. Tham, Tranås.

Trosa Bad- och sommarvistelseort. Naturskönt läge. Ren och stärkande luft. Varm- och saltsjöbad. Två läkare.

Tulseboda Brunn- och kurort. Kyrkhult, Blekinge. 2 juni-31aug. Natursk. läge i högt ligg. skogstrakt. Utm. bad. Apotek. Billiga levnadsomkostn.

Tyringe Bad o. Sanatorium. Fysikaliskt kurort. Elektr. glöd- o. bägljusb. Högsolsbad. Teslastr., syrgasbad m. fl. Gott bord. God luft. Läk.: Dr O. Reimers, Tyringe.

Ulricehamns Sanatorium och badanst. Öppet året om. Vidstr. skogsrom. Mer än 300 m. ö. hav. Alla brukl. bad o. fysikal. behandl.-met. Läk.: Joh. A. Andersson, Ulricehamn.

Varberg Havsbad o. gyttebad-anstalt. Bästa havsbad, spec. gyttebad. Elektr. ljusb. Moderata avgifter o. levnadsomkostnader. Läk.: Dr Olof Sandberg, Sthlm, Birgerjarlgat. 19.

Wermlands Eda Charlottenberg (N. V. Stamb.). Säs. 3/6-15/8 två term. Tidsenl. badhus, utm. bad, vanl. o. medicinska. Läk.: Dr J. v. Sneidern, Sthlm.

Öregrund Havsb. Härl. läge. Gott bord. Brukliga badf. Läk.: Dr H. Åkerberg, Öregrund.

Östhammar Skydd. läge vid vik av Alandshav. Många badf. billigt. Tvenne läkare på platsen.

FRÅGOR

(Forts.)

N:r 43. Jag är en ung tös, som efter flera ensamma, tysta och tråkiga ungdomsår kommit ut i världen. F. n. har jag plats hos en mycket piggt och glad familj, där alla äro sprudlande kvicka. Jag ville också så gärna vara glad och trevlig, men kan det ej, utan går omkring tyst och tråkig. Jag tror, att det beror på, att jag ej har den ringaste konversationsförmåga. Allt vad jag säger blir så dumt och därför tiger jag. Ofta riktas skämtet till mig, och då grips jag av ångest över att ej ha något fyndigt svar tillhands. Eftersom jag så lite varit ute i världen, är jag ofta alldeles bakom i en del allmänbildande samtal. Min största sorg är, att jag ej fått flickskolebildning. Som jag var klen under uppväxtåren, kunde det ej gå för sig att sända mig till stan. Det är så tråkigt att jämt känna sig underlägsen de människor man kommer tillsammans med. Kära läsekrets, gif mig ett gott råd, så att jag kan rycka upp mig och sprida glädje och samsken omkring mig. Finns det något sätt att öva sig till en lätt och ledig konversation? Också mycket tacksam för anvisning på någon bok, vari man kan lära sig franska och engelska uttal. 21-åring.

N:r 44. Var någonstades finnes hattfabrik, som omändras s. k. "höga hattar" för herrar, och går det att få en som är n:r 54 utökad till n:r 56. Finns någon fabrik av detta slag i Göteborg eller i Stockholm? Fru Inez.

N:r 45. Till vem skall jag vända mig och kostar det något att få en person internerad på ett alkoholisthem? Har en son som jag är mycket bekymrad för, emedan han är utan plats. Han är fil. kand., är god stilist och har försökt sig på tidningsmanabanan. Olyckan är att han har en del studieskulder och är något för mycket begiven på sprit och sällskap. Kunde han blott få ett arbete som upptog honom helt och som betalades så, att han kunde existera och ränta sina skulder samt komma in i en annan omgivning, vore det nog hopp om honom. De, som känna honom, säga att han är en begåvning. Till journalist lämpar han sig nog bäst. Jag är nästan förbi utav flera års sorg och oro och sömnlöshet. Ville någon bistå mig genom att skaffa honom arbete, vore ingen tacksamare än

Förtvivlad moder.
N:r 46. Med tanke på det tillmötesgående, som av Iduns läsarinor brukar visas sjukliga personer av deras kön, vågar jag begära råd med avseende på en sjukdom, som plågat mig under ett år. På vänstra pekfingret ha knölar uppstått och synas även börja på det högra. Fingrarna domna ofta och bli gärna stela mot morgnarna. När de komma i rörelse, inträder delvis någon förbättring. — Tacksam vore jag, om ett gott råd kunde givas. Nanti.

Vilka

Avföringsmedel bör man använda?

Det är en allmänt bekant sak att många människor lida av kronisk förstoppning och att de därför nödgas dagligen använda avföringsmedel. För dessa människor är det då av betydelse att veta, vilka medel de böra använda. En mycket bekant norsk farmakolog professor vid Kristiania universitet med. dokt. Poulsen påpekar i sin lärobok i Farmakologi, att åtskilliga allmänt brukliga medel av olika orsaker icke äro lämpliga att använda vid kronisk förstoppning. Om extrakt av Sagradabark och aloe skriver däremot professor Poulsen, att de båda äro mycket användbara medel vid kronisk förstoppning, och framhåller att dosen av aloe vid längre tids användning icke behöver ökas utan ständigt verkar på samma sätt, vilket ju är en mycket viktig sak. Det är i huvudsak dessa två ämnen tillsammans med litet phenol-talein som användas vid fabrikationen av Leo-tabletter och -piller. Leo-tabletter äro mildt verkande och Leo-piller starkt verkande avföringsmedel. Båda användas mycket i sjukhus och av läkare samt erhållas på apoteken.

La Mascotte Hud-Crème Det bästa för ansikte o. händer.

MILJONER RÅTTUT
kostar det att föda de rättur, som finnas i Sverige. Dessa miljoner kunde sparas genom att utrota rättur och möss med »Rättut». Effektivast och därigenom billigast av all nutidens utrotningsmedel för rättur och möss. Säljes överallt.

Pris pr pkt Kr. 1:25.
Fabrikanter:
BERNE & ZETTERSTRÖM
Göteborg 58.

För nervsjuka, blodfattiga och svaga.

Överraskande resultat med Regipan.

Herr J. Liebel i N. skriver: »Jag har med Regipan uppnått så överraskande resultat, att jag sedan 14 dagar kan arbeta hela dagen i min trädgård. Jag hade gjort upp räkningen med livet. Det är nu tre år sedan jag på grund av svår neurasteni i följd av överanstängning och blyförgiftning var döden mycket nära. Världen var mig en styggelse och jag åstundade ofta slutet.

Alla mina pennningar har jag använt till alla möjliga stärkningsmedel, magnetisörer o. radiumbehandlingar, så att min familj ofta måste lida nöd, men förgäves. Jag skall ej försumma att, där jag kan, rekommendera Regipan till alla som lida av liknande åkommor.»

Cellkärn-Näringspreparatet Regipan verkar snabbt, ej blott vid nervåkommor utan även vid blodbrist, förtidigt åldrande, kraftnedsättning, undernäring, impotens o. dyl. Ett försök skall övertyga en var om dess förtärlighet. Regipan bedöms fördelaktigt av läkare. 1 ask 5 kr., 3 askar 14 kr. Skulle Ni först vilja ha närmare förklaringar om Regipan, så sänd oss Eder adress och vi skicka Eder per omgående en intressant bok över ämnet alldeles kostnadsfritt. Pharmaco-Dietetisk Industri, Jakobsbergsgatan 33, B 7, Stockholm.



I KOLONI-



är **BOLINDER'S**
SPARSPIS
IDEALET

Spisen kan uppställas fristående utan murning på en särskilt konstruerad fotställning såsom synes av bilden eller direkt på förut befintlig spis

Eldas med allt slags bränsle.

Bränslebesparande. — Prisbillig.

Finnes i varje järnhandel.

VINÄGRONS

ÄTTIKSPRIT

ÄR BÄST FÖR

BORDET OCH KÖKET!

**KONFIRMATIONS
KAPPOR
DAM- & BARNKAPPOR**

i lager och på beställning till moderata priser

Egen tillverknig - Reella varor

E. SJÖSTRAND

62 Västerlånggatan 62, 1 tr.

Ytteråns Badanstalt

Jämtland

Öppnas 1:sta Juni. (Skodsborgs behandlingsmetod). Ljusbad. Elektriska bad. Medicinska bad. Massage m. m. Helinackordering.

Begär prospekt. Rikstelefon 10

**EN KOPP
HULTMANS
RENA
CACAÖ**
är det bästa på hela dan!

**Lediga platser
Platssökande
Inackorderingar
samt
Diverseannonser
återfinnas i B-numret.**

N:ra 47. Snälla någon Idun-läsare var god ge ett gott råd. Hur och vad skall jag göra? Jag har i alla tider med blott få mellanrum skött hemmet för föräldrar och nästan lika många äldre som yngre syskon, men nu står jag där vackert, utan pengar och vad värre är utan utbildning till något lönande och säkert.

Jag har skaffat mig lite färdighet i vävning och broderar väl, därför hade jag tänkt bosätta mig på landet i vacker trakt och så småningom försöka få elever, men vet ej, om jag bör tänka därpå, emedan det är ont i bröstet och hjärtat — det onda har jag skaffat mig genom grämlöse över mitt av föräldrar försöfande och bortkastade liv. Alla syskon äro numera vuxna och jag onödig, envar har sitt och sin säkra inkomst, men jag, ja, jag har ju möbler och annat husgeråd, som jag så gärna gav på båten, bara jag hade det ställt annorlunda.

Vill och kan någon god osjälvisk person nu manne hjälpa mig till att få den stugan? Den bör ligga ganska centralt invid barrskog och allra helst sjö, har tänkt att hyra stugan cirka 5 år och om det lät sig göra sedermera köpa den, den bör hava en liten god trädgård. Så tror jag att jag skulle kunna taga mig fram ifall det lyckades för mig att få avyttrat mitt arbete eller kanske det vore bättre arbeta för någon affär. För arbete har jag aldrig varit rädd men numera orkar jag knappast, ty jag blir sjuk för även så litet som gnida några plagg på tvättbräde fast nära nog rent förut.

Men kanske det bleve något bättre ifall jag äntligen en gång finge känna och veta det jag hade mitt eget säkra och sluppe oroa mig över framtiden. Om kort eller lång så går det ej för sig att taga dagen som den kommer. Så har jag gjort förr, jag har tänkt det blir väl någon råd, men dumt vara efterlåtten och snäll, numera duger sådant ej.

Ja, snälla ni, känner ni till den stugan på den platsen, jag önskar, så hav godheten meddela mig det i brev samt om möjlighet finnes att redan denna vår få tillträda stugan. Ev. kostnader ersättas. Skog och sjö.

N:ra 48. Vore tacksam om någon av Iduns läsare ville i korthet angiva principerna för forteanslag, legatoanslag, pianissimoanslag och staccatoanslag enl. Te- (Forts i B-numret.)

BREVLÅDA.

RED:S BREVLÅDA.

"En som varit med", som besvarade "sjuttioårings" fråga i frågoavdelningen, har erhållit enskilt brev av en av våra läsarinor, varför hon uppmanas för Red. uppge namn och adress.

SLAGEN AV HÄPNAD

Över att ännu i dessa dyrtider så låga priser kunna tillämpas blir envar, som tar del av noteringarna i vår nya katalog för våren och sommaren 1920. Katalogen omfattar tusentals artiklar i manufaktur o. korta varor m. m. Inga kristiskvalitéer. Katalogen sändes gratis mot porto. Ösen från

Åhlén & Holm, Stockholm.



**Propra sängkläder
för propra hem!**



Använd **Systemmadrasser** i Edra sängar! Mest praktiska, varaktiga och hygieniska övermadrass. Återförsäljare på alla större platser inom landet. Obs. Skyddsmärket **Systemn.**

Aktiebolaget
Stockholms Vaddfabrik
Liljeholmen
STOCKHOLM

R. T. 1274, 2060, 2058. S. T. 3176, 5106

Med en blandning

av koks och brännstov utvinnes vid kamineldning effektiva-te värmealstring samt bästa ekonomiska resultat.

Blandningen lämplig till så gott som alla kamintyper.

Begär närmare upplysningar samt rekvirera som prov 1 hl. av varje bränslesort.

Obs. I Betydligt nedsatta priser.

OLAUS OLSSONS KOLIMPORT A.-B., Stockholm.
Telefoner: »OLAUS OLSSONS».

MER och MER

övertygas den ärade allmänheten om att

YVY-TVÅLEN

är den förnämsta bland tvålar.

YVY-TVÅLEN säljes i varje välso- terad parfym- och herrekliperingsaffär.

Österlin & Ulrikssons

Kem.-Tekn. Fabrik,

YSTAD

HU/MÖDRAR KÖP



Ett delikat margarin för smörgåsbordet och hushållet

Drick varje dag

Setons The
Sällsynt fin smak.

A.-B. G. MAREN & C:o - STOCKHOLM.



Dr E. Dujardins
Kosmetiska Kliniker, Köpenhamn.

Spec. Paraffinbehandling av ansiktsfel (såsom vanprydande form på näsa, mun, kinder, haka och byst) samt ärr, rynkor och andra missbildningar.

Amagertorv 31, tisd. o. fred. 4.30-6. Byen 51. Privat Telf. Godth. 41 y.

50 st. stora och vackra
NARCISSER,

ÄGG.

gula och vita, sändes emballagefritt för kr. 2:50 vid snar rek. för exp. i maj från Torshälls Trädgård, Leksand. Även flerår. blomplanter 10 st. i 10 sorter 2 kr., 20 st. i 10 sorter 3:75 kr.

Tiden är inne för konservering. Vill Ni vara säkra erhålla verkligt fina ägg, tillrådes göra inköpet i Mjölcentralens Mejeribodar eller i parti direkt från Mjölcentralens Äggavdelning. Alm. te. 5748 och 1131 eller Rikstel. 22626. Obs. Vi försälja endast ägg från egna äggkretsar.

55 Kungsgatan **Almedahls Försäljnings-Magasin,** **55 Kungsgatan**

Kontoret 21 66. **GÖTEBORG.** Butiken 11 31.

Damast- och Drälldukstygger. Lakanslärft. Percaler. Bolstervar. Handdukar. Mattgångar. Mangelduk. Badkapptyg. Vita o. kulörta Bomullstygger m. m.

Rikhaltigt urval av Linne- och Bomullsartiklar.

Levererar fullständiga **Linneuppsättningar** för Hotell, Restaurationer, Sjukhus, Badhus, Angbåtar och Privat hem samt Brudtystyrslar.

Broderier. Spetsar. Färdigsydda damunderkläder. Dag- och nattskjortor, vita o. kulörta skjortor. m. m.

MENNEN'S
TANDCREAM.

ÖVER HELA VÄRLDEN

skattas »Mennen's Tandcream» högt på grund av sina överlägsna efter betydande experiment uppnådda egenskaper för tandernas vård. Inga alkaliska beståndsdelar, som kunna hindra salivkörtlarnas naturliga funktion ingå här.

Märk den uppriskande eftersmaken.

Aktiebolaget
G. Lindell & C:o

Göteborg - MALMÖ - Stockholm
Kungstorget 11. Amiralsg. 13. Svalandsg. 42.
Tel. 17919. Tel. 5037, 6937. Rt. 21443. At. 23806.

MENNEN'S
CREAM DENTIFRICE
ANTISEPTIC EFFICIENT

HOSTA EJ....



Du får arrest
Pix är bra o. **Pix** är bäst!
 Asker i förseglade omalg: 75 öre
 och i påsar: 25 öre.

VITRUMS FERROL

är det kraftigast aptigivande och mest stärkande av alla moderna organiska järnpreparat. Synnerligen lättsmält föredrages det av den ömtåligaste mage. Vid blodbrist och svaghet av största verkan. Dess angenäma smak gör att det med lätthet tages av såväl barn som vuxna.

Tillverkas å
**APOTEKET VASENS DRUG-
 HANDELS LABORATORIUM**
 STOCKHOLM
 Originalflaskor om 500 gram.
 Finnes å alla apotek.

Dina blommors trevnad
 Är ditt hems trevnad.

Detta uppnås genom
 användande av

Stidsvigs

Blomstergödning



A.-B. FETTINDUSTRI,
 Malmö.

Finnes hos de flesta frö- & blomsterhandl.

FREJAMI PASTILLERNA

fylla såväl hygienens som den goda smakens krav. Vålgörande vid fall av hosta, heshet och liknande åkommor.

REN SOCKERPRODUKT!



SALJAS
 ÖVER-
 ALLT!



"FINNESS"
 AB. ÖKEBRO SKOCCREAM

Idun utgives denna vecka i A och B.

SKONA HÄNDERNA



En världsberömd pianist, som var rädd om sina händer, försäkrade dem för millioner kronor

Sunlight är absolut ren, oförfalskad och oskadlig. Detta garanterar fabrikanterna, i det en belöning, av Kr. 20,000 tillfaller den, som kan bevisa motsatsen — en fullständig försäkring mot skada till händer eller kläder vid användandet.

Försiktighet är en dygd

Mången flitig husmoder vet av bitter erfarenhet, huru förstörda och fula händerna bli efter hushållsarbetet, om skarpa rengöringsmedel såsom såpa, tvättpulver eller vanlig tvål användes. Man bör därför alltid försäkra sig om en absolut ren, oförfalskad tvål, icke allenast för ömtåliga tygsorter, utan även för stortvätt, skurning och allmän rengöring.

Av skadan blir man vis

Sunlight är också billigast i bruket.

Ärlighet varar längst

I såpa, tvättpulver, vanlig tvål och andra mindervärdiga preparat förekomma oftast fyllnadsämnen, tillsatta endast och allenast för att öka såpans eller tvålens vikt. Sunlight däremot är alltigenom tvål.



Husmodern, som är rädd om sina händer, försäkrar dem genom att använda en ren tvål

ANVÄND DÄRFÖR ALLTID

SUNLIGHT TVÅL

Man får
 frisk aptit
 av
 Stomin!



STRE-EE 1919

Fru Lindholms sedan 20 år **berömda** specialmedel
 hostmedel kraftmedel magmedel

TUSSIN  **STOMIN**

Pris 5 kr. Räcker en månad.
Lagligt

Pris kr. 4.50. Räcker en mån.
skyddade.

Pr sats .35 kr.

Läkemedlen kunna intagas antingen var för sig eller tillsammans. Sändas pr postförskott. Diskret på begäran.

Fru Hedvig Lindholm, Upplandsgatan 68, Stockholm.
 Rt 10219. 9-3. Tisd., Torsd., Lörd. även 6-7. At 115 29.

Rekyrera från mig:
 III boken (31:a-40:e tusendet) 7:e upplagan (36:e-40:e tusendet) av min bok Om Tus-
 sändas gratis jämte prospekt. sin och Stomin.

NATURFÄRGAD SHANTUNG

80 CM. BRED KR. 7.50 PR METER

RANDIG OCH PRICKIG VOILE

100 CM. BRED KR. 4.90 PR METER

A/B NORDISKA  KOMPANIET

BASARAVD., I TR. NED

ORDER FRÅN LANDSORTEN EXPEDIERAS
 MOT POSTFÖRSKOTT ELLER EFTERKRAV

Balansmotorn Archimedes

2 1/2 och 5 hkr.

Beställ motor
 och båt i tid.

DEN TVÅ-CYLINDRIGA



AKTIEBOLAGET
 ARCHIMEDES

BIRGER JARLSG.

11
 STOCKHOLM